

Universitātes avīze

Trešdiena, 1994. gada 9. marts, Nr. 12. Maksā 5 santīmus.

Pārējie ir tik pasīvi, ka iekustināt viņus – tā ir liela problēma ...

Senāts ir mazproduktīvs. Tā ir mana pārlicība ...

Agri vai vēlu Studentu Padome būs(..) Tas ir tāpat kā revolūcija ...

Nepietiek ar "virsūdens" informāciju, nepieciešama patiesā – kuluāru informācija

Visi ir aizņemti ar iztikas pelnīšanu, jo pašreizējie apstākļi nav radīti studēšanai

**Apālais galds
noapaļots
6. un 7. lappusē,
kurās Senatoru
domas
turpina vibrēt ...**

TEŅA NIGUĻA foto

"BALTIC LINK '94" AICINA UZ LUNDU

Februārī Latvijas Universitātē viesojās četri Skandināvijas augstskolu studenti — Matss Rozenbergs, Lars Nedergords, Anders Berglund un Kristiāns Basons, kas pārstāvēja apvienoto studentu organizāciju "Sveriges förenade studentkärer". Viņi bija atbraukuši uz Latviju, lai aģitētu mūsu studentus par nepieciešamību veidot VIENOTU studentu organizāciju Latvijā. Šogad Lundas universitātē notiks starptautiska studentu konference "Baltic Link '94", uz kuru SFS pārstāvji uzaicināja arī Latvijas studentus un Ērikam Blumbergam no Juridiskās fakultātes iedeva materiālus — anketas, kas jāizplata Latvijas studentu vidū, un, tās aizpildot un aizsūtīt konferences organizētājiem, mūsu aktivistiem ir iespēja sagaidīt ielūgumu uz "Baltic Link '94", kas notiks jau aprīlī.

Pēc tam, kad zviedri un dāņi pastāstīja latviešiem par savu SFS organizāciju, tās struktūru un priekšrocībām, pēdējie tika aicināti aizpildīt anonīmas anketas, kurās bija jautājumi par augstskolas piedāvāto zināšanu līmeni, par to, vai students brīvajā laikā nodarbojas ar biznesu, kultūras veicināšanu, studentu organizāciju izveidošanu un piedalīšanos tajā u. c. Jāpiebilst, ka tās aizpildīja ne tikai LU, bet arī RTU studentu pārstāvji, kuri arī varēja izteikt savu viedokli par to, kas apmierina un neapmierina augstskolas dzīvē.

Kā "Universitātes Avīzē" pastāstīja Ēriks Blumbergs, SFS pārstāvji pēc viesošanās Rīgā aizbrauca uz Jelgavu, kur tikās ar LLU pastāvīgās studentu organizācijas pārstāvjiem. Arī tur risinājās diskusija par to, vai vajadzētu veidot katrai augstskolai Studentu Padomi (kas citās jau darbojas, bet LU — vēl nē! A. Š.) un galvenais uzdevums studentiem būtu noorganizēt Latvijas Studentu Apvienību (LSA), kas, pirmkārt, vienotu Latvijas studentus un, otrkārt, risinātu viņu problēmas kā noteikts spēks, ar kuru jārēķinās arī

valdībai. Latvijas studenti iebilda, jo zinā īsto situāciju tajā pašā Latvijas politikā un ekonomikā, kā arī studentu vairākuma vienaldzību pret šāda veida pasākumu.

To pierāda fakti — vēl I. Godmaņa valdības laikā studentu organizētās "ziedu akcijas" mērķis bija palielināt stipendijas, kas daudzuprāt netika uztverta kā politiska pretestība, bet jaunības dullums. Droši vien valsts vīri un sabiedrība studentu nemierus kā nopietnas iedomājas tikai ielu grautiņu, dedzināšanu un sabotāžas veidā. Starp citu, SFS pārstāvji ieteicās par demonstrācijām un parakstu vākšanu. Mūsējie ir lēnas dabas un ar labu humora izjūtu, kaut gan, sanākot kopā vairāk par trim studentiem, runas bieži vien ir par ekonomisko krīzi vai mācību spēku vājajam pedagoģiskajam spējam. Pārsteidz studentu inertums, ievilkšanās savā čaulā, cenšanās aizmirst, nevis risināt savas problēmas, kas tik līdzīgas citu studentu problēmām, darbā, studijās, ballītēs, alkohola lietošanā,

drūmas dzejas rakstīšanā, aizrautībā ar tradīcijām (piem., korporācijās) utt. Taču starp studentiem ir arī tādi, kas uztvēruši skandināvu studentu iniciatīvu apvienot visu Latvijas studentiju, to pārstāvēcības — organizācijas dažādās Latvijas augstskolās.

24. februārī galvenajā LU ēkā sapulcējās studenti, kas apsprieda LSA izveidošanu, bet, kā jau tas bieži gadās, nonāca arī polemikā ar vienīgo studentu korporāciju (šajā gadījumā "Tālavijas") pārstāvi Marģeru, beigās gan ar viņu vienojoties, ka par LSA viņš izplatīs informāciju citās korporācijās. Apspriedē piedalījās Vadības un ekonomiskās informātikas fakultātes studenti, studenti — sociologi no studentu pētījumu asociācijas "Gadsimts", "sēdes" iniciators — vadītājs Ēriks, kas pārstāvēja arī Studentu vienību centru, kā arī puisi, kas jau kādu laiku mēģina izveidot Universitātē Studentu Padomi.

Galvenais, ko nolēma šajā apspriedē: — izvērst aktīvāku propagandas rakstura kampaņu, kas vairāk piesaistīs Latvijas daudzo studentu organizāciju uzmanību LSA un vēlēšanos apvienoties ar to.

3. martā kopā sanāca pārstāvji no RTU Studentu Parlamenta, Latvijas Studentu vienību centra, asociācijas "Gadsimts", LU studenti, kas veidos Studentu Padomi mūsu Alma mater.

Edmunds Glebavičus no Ekonomikas fakultātes informēja, ka nolemts būtiskākais — jāpanāk, lai valdība pieņem likumu, kas deklarēs, ka studentu pašpārvaldes ir juridiski neatkarīgas.

LSA veidotāji atkal kopā sanāks Rīgas Tehniskajā universitātē 17. martā pl. 18.00.

AIJA ŠULTE
TEŅA NIĢUĻA foto

VAI GAIDĪSIM NĀKOŠO ATMODU? (Alma mater aicina palīgos)

Trešā atmoda sākās tad, kad ar domu, ka mums ir pašiem sava universitāte, bijām tā apraduši, ka par viņas dzīvi pat īpaši neinteresējāmies. Pēkšņi pavērušos demokrātijas un humānisma ceļu priekšā jutāmies apjukusi. Nesapratām, vai "vecā būs noārdīt nost, tad tik jaunam būs ceļš", vai pietiks ar jau vecās varas paziņoto "pārkārtošanos". Jūtot briesmas, kas daudziem var draudēt pirmajā variantā, LU tika ar "iekšējās demokrātijas balsi" (vienkāršu vecā sastāva nobalsojumu par savas nākotnes izvēli) nobidīta uz "pārkārtošanās" ceļa. Tieši vai netieši to atbalstīja arī visi mūsu jaunos amatus ieguvušie bijušie audzēkņi saprotamās bailēs, ka viņu diplomu un titulu var tikt neatzīti. (Kā daļējs aizsargs pret šo draudu steigā tika izgudrota tā saucamā nostrifikācija).

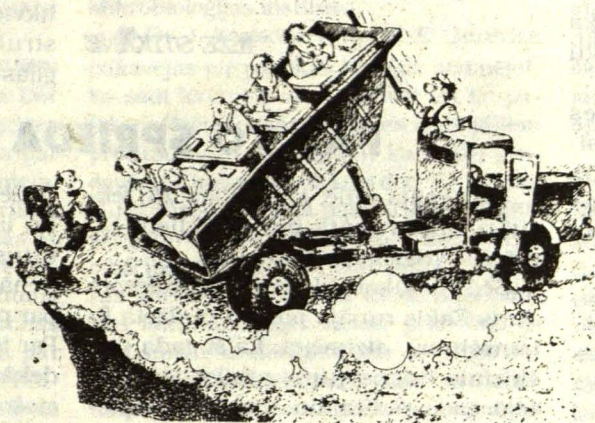
Un tā atmodas nesēji gan bija LU audzēkņi, bet pati universitāte nebija atmodas simbols. To galvenokārt noteica tas, ka visi labi pazinām tikko kā savu vārdu nomainījušo veco Latvijas Valsts universitāti, kura tikai retam no atmodas autoriem saistījās ar kaut ko cienījamu un uz priekšu aicinājošu. Latvijas Universitāte to, protams, apzinājās un centās jaunajam prasībām piemēroties, saņemot no visām pusēm pamatotus aizrādījumus par to, ka ar fasādes pārkārtošanu vien nepietiks. Man, kā šī laika rektoram, bija jāpieliek ne mazums pūļu, lai mūsu valsts un tauta nezaudētu ticību savai Universitātei, lai strauji uzplaukusi necieņa pret to (no visu to puses, kuri par savu izglītību varēja pateikties tieši LU) nepārietu hroniskā kaitē, ko šodien labi pazīstam kā bērnu necieņu pret vecākiem un vecāku cietsirdību pret saviem bērniem.

Bet nu ir pienācis laiks visai tautai darīt zināmu, ka šīs rīcības rezultāti nav devuši cerēto. LU iekšējā "pārkārtošanās" ir nonākusi strupceļā, no kura tai pašu spēkiem vien izklūt ir ļoti grūti. Var, protams, gaidīt paaudžu maiņu, bet tad jau būs ceturā atmoda, un šo atmodu LU būs palaidusi bez jūtamas nozīmības.

Kā zināms, līdzīgas problēmas priekšā šodien ir praktiski visas postkomunistiskās valstis. Visstraujāk to atrisināja Vācija, bet par to mēs sakām, ka mums taču nav ne viņu re-

sursi, ne tādu palīgu no rietumiem. Mums gan bija iespēja gūt palīdzību no ārzemju latviešiem, ko vairums no viņiem arī neatteica, bet vietējo pārspēks viņu jaunievedumus nomāca. Tagad tas pat ir kļuvis par populāru mūsu neizdarību attaisnojošu izteicienu, ka mēs nekad nebūsim tādi kā viņi. Sekojot labi apgūtajai padomju tradīcijai, LU vēl arvien cer izdzīvot, "izsitot" no valdības jaunus finansējumus, uz kuru pamata turpināt līdzšinējo "izdzīvošanu", preti nedodot to, ko no mums jau sen gaida sabiedrība.

VISI AICINĀTI LIELAJĀ AULĀ 10. MARTĀ PL. 14.00

Izeju no šī stāvokļa nav grūti atrast. Pirms kara visā Latvijā bija praktiski tikai viena augstākās izglītības un zinātnes iestāde, bet tagad taču mums ir ne tikai prāvs skaits dažādu augstskolu, bet arī tik daudz zinātnieku, ka itin bieži dzird runājam par pārpilnību, ar kuru esot ātri jātiek galā. Vai tiešām viņu vidū nav mūsu meklēto un līdz šim it kā neatrasto jaunās universitātes konstruktoru un veidotāju? Vai LU nav pārāk cieši noslēgusi savas durvis ar pārāk smago pašizdzīvošanas atslēgu? Vai turpināsim dzīvot iekšējā pašapmierinātībā (tā jūtama daudzos avīžu rakstos, kas iecerēti kā "pretrieciens" katram, kas iedrošinās LU darbā kaut ko kritizēt)? Vai pārāk izteiksmīgi jau sevi nav daži noraksturojuši ar frāzi, ka docenta darbu drīkst vērtēt tikai cits docents un bez tam vēl tikai no tās pašas katedras?

Uzskatu, ka LU ir vēl viens spēcīgs atdzimšanas palīgs: tie ir visi, kas ir LU mācījušies, mācās vai citādi ar to bijuši saistīti. Viņu domas, vērtējumi un ieteikumi var būt ļoti nozīmīgi. LU taču kalpo saviem studentiem un viņiem ir galvenās tiesības dot savus at-

zinumus. Tikai bijušā padomju režīma apoloģēts var uzskatīt, ka viss pareizais ir tikai tas, kas "nāk no augšas". Mēs vairs neesam valsts (no krievu val. власть — vara), bet gan nacionālā (no latīņu val. natio — tauta) universitāte.

Šajā, LU septiņdesmit piektajā gadā ierosinu sākt nacionālu (ja spēsim, tad arī internacionālu) LU reorganizācijas plāna izstrādi. To vajadzētu uzskatīt divās paralēlās akcijās.

Pirmā skartu LU vispārējā studiju darba un vadības reorganizāciju. To varētu uzsākt ar jebkuru rakstisku priekšlikumu, ieteikumu un piezīmju vākšanu vistuvākajā laikā, tās adresējot LU rektoram. Pēc tam to apkopojumu un jaunas mutiski izteiktas domas apspriest plašā sanāksmā LU Lielajā aulā 10. martā. Šo darbu būtu vēlams paspēt līdz Latvijas Izglītības darbinieku kongresa sākumam š. g. 11. martā.

Otrā akcija saistāma ar LU akadēmisko studiju galvenajās zinātņu nozarēs (humanitārajās, sociālajās, dabas un tieslietu zinātnēs un teoloģijā), kā arī ar profesionālās sagatavošanas plānu izstrādāšanu. Visiem, kuri gatavi šajā jomā darboties (ar perspektīvu strādāt LU), būtu jāpiesakās pie LU rektora, norādot savām interesēm un sagatavotībai atbilstošu zinātņu nozari vai profesiju. Pieteikumi tiks sadalīti pa minēto interešu grupām, veidojot specializētas darba grupas. Sākotnēji šo personu zinātniskie grādi un profesionālās sagatavotības apliecinājumi netiks īpaši ievēroti.

Aktīvistu loks abās akcijās pēc viņu pašreizējās nodarbošanās vai darba vietām nebūs ierobežots.

Minētie pasākumi veicami tā, lai līdz šī gada vasaras sākumam šis darbs pamatā būtu jau padarīts. To neizdarot, LU šajā astronomiskajā gadā nevarēs reģistrēt nevienu jaunu studentu ar studiju apmaksu no Latvijas valsts budžeta.

LU rektors JURIS ZAĶIS

Publicējam saīsinātu tekstu, pilnībā to varat lasīt laikrakstā "Izglītība un Kultūra".

AKTĪVĀKIE STUDENTI STRĀDĀ PASAULES BANKĀS, BET NEAKTĪVĀKIE — PAR SARGIEM

21. februārī Senāta sēžu zālē notika Universitātes dekānu un institūtu vadītāju sanāksme. Tajā tika apspriesti trīs jautājumi.

Pirmais temats — tuvojošais izglītības darbinieku kongress. Nolēma, ka katra fakultāte deleģēs uz to savu pārstāvi.

Otrs jautājums — Universitātes "Datortehnikas izmantošanas komisijas" veidošana. Tās vadītājs būs doc. J. Bičevskis, bet par komisijas locekļiem deleģēs vienu cilvēku no katras struktūrvienības.

Trešais — pats svarīgākais, sāpīgākais un visilgāk apspriestais jautājums — Universitātes šīgada budžets. Protams, izmaiņas pašreizējā situācijā var veikt tikai no kaut kā atsakoties. Izskanēja viedoklis, ka ar 1. jūliju budžetā būtu jāveic radikālas izmaiņas, lai sagaidītu Latvijas valsts dibināšanas 75. gadadienu ar jau paveiktiem darbiem. Fizikas un matemātikas fakultātes dekāns doc. O. Judrups atzīmēja, ka studiju priekšmetu sarakstos ir zināms paralēlisms, kuru optimizējot, tiktu ietaupīti līdzekļi.

Viena no galvenajām atziņām — jāmaina Universitātes struktūra un pasniedzēju algošanas sistēma. Ja gribam maksāt normālas algas fakultāšu pasniedzējiem esošā algu fonda ietvaros, tad vismaz trešā daļa no mācībspēkiem būtu jāatlaiz.

Izkristalizējās doma, ka Latvijas valdība īsteno zinātnes un izglītības iznīcināšanas politiku, un, ja par šo problēmu uztrauksies tikai Universitātes vadība bez studentu atbalsta, tad neko nozīmīgu panākt nevarēs. Galvenā problēma, kas izrietēja no šīs atziņas, bija — kā izglītības aktivitātēs iesaistīt studentus? Droši vien retais no "UA" lasītājiem zina, ka eksistē studentu pārstāvji — tā sauktie studenti senatori, kuriem būtu jāpiedalās Senāta sanāksmēs un jāaizstāv studentu intereses. Retais no viņiem

kādreiz tur ir redzams. Ko viņi dara? Kur viņi ir?

Kā izteicās Vadības un ekonomiskās informātikas fakultātes dekāns M. Purgaiļa kungs: "Mani aktīvākie studenti strādā pasaules bankās, bet neaktīvākie — par naktssargiem."

Vai tiešām mūs interesē tikai izdīvošanas un naudas pelnīšanas problēmas? Pagaidām atbildību prasām no Māra Braslas (Pedagoģijas fak.), Ingas Dūrītes (Juridiskā fak.), Kristi-

nes Sūnas (Teoloģijas fak.), Ingas Frances (Fizikas un matemātikas fak.), Aināra Tirmaņa (Vēstures un filozofijas fak.).

ILZE STIKĀNE

PAR KO SPRIEDA LU SENĀTS

LU Senāta sēdē, kas notika 28. februārī, tika runāts par dažādiem LU dzīvē svarīgiem jautājumiem.

Sēdi uzsākot, LU rektors profesors Juris Zaķis runāja par LU budžeta finansējumu, atzīmējot, ka šī gada piešķirtais finansējums atbilst iepriekšējā gada rādītājam, vienīgi ir jāpievērš uzmanība līdzekļu sadalījumam starp dažādām LU struktūrvienībām.

Rektora kungs uzsvēra, ka, turpinot strādāt pašreizējā veidā, LU no valsts budžeta nekādus papildinājumus nesaņems, tāpēc jo svarīgāk ir veikt LU reorganizāciju, pārkārtojot fakultāšu sadalījuma struktūru, lielāku uzmanību pievēršot tieši zinātniskajam darbam LU ietvaros, jāceļ LU strādājošo kvalifikācijas līmenis (svešvalodu zināšanas, prasme strādāt ar datortehniku u.tml.).

Ar Senāta sēdes lēmumu un vēlēšanu rezultātiem LU profesoru saimei ir piepulcējušies vēl četri kolēģi — Juridiskās fakultātes Tiesību teorijas un politisko zinātņu katedras vadītājs habilitētais doktors Edgars Melķis, habilitētā doktore Inta Freimane no Filoloģijas fakultātes Baltu valodniecības katedras, habilitētais doktors Andrejs Veisbergs no Svešvalodu fakultātes Sastatāmās Valodniecības katedras un habilitētais doktors, Bioloģijas fakultātes agrākās Ķīmiskās fizikas nodaļas, kura tagad kļuvusi par Ķīmiskās fizikas institūtu, vadītājs Aleksandrs Šļugers.

Apstiprināja divus jaunus institū-

tus: Atomfizikas un spektroskopijas, kā arī Ģeoloģijas institūtu.

Atomfizikas un spektroskopijas institūts tiek izveidots uz Fizikas un matemātikas institūta Spektroskopijas nodaļas bāzes, pieaicinot zinātniekus no LU Cietvielu fizikas zinātniskās pētniecības institūta. Šobrīd notiek Atomfizikas un Spektroskopijas institūta atkalatjaunošana — līdzīga zinātniska struktūrvienība pastāvēja pie LU toreizējās Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes (no 1919. līdz 1944. gadam). No 1994. līdz 1996. gadam institūts ir paredzējis izstrādāt sešus zinātniskus projektus. Institūta iekšējo struktūru veido augstākā personālsapulce un zinātniskā padome.

Ģeoloģijas institūta pamatā ir pēc LU Zinātniski pētnieciskās nodaļas likvidācijas kā atsevišķa zinātniska struktūrvienība izveidojusies Ģeoloģijas daļa.

Senāts apstiprināja arī Matemātikas un informātikas institūta jaunus statusus ar papildinājumiem iepriekšējā Senāta sēdē pieņemtajam lēmumam par pedagoģiskā darba pielīdzinājumu. Par to tiesīgs lemt attiecīgās fakultātes dekāns, institūta direktors vai atbilstošo amatu pilnvarotās personas.

Pēdējais dienas kārtības jautājums, kas izsauca diezgan plašu domu apmaiņu, bija LU bakalaura un maģistra programmu un to vadītāju apstiprināšana. Neapstiprināja visas tās, kuras varētu apzīmēt kā interdisciplināras, kā arī tās, kuras, pēc Senāta locekļu domām, nevar novērtēt kā akadēmiskās studiju programmas, kas noslēdzas ar zinātniskā grāda piešķiršanu, nevis tikai kā profesionālu izglītību sniedošas, piemēram, bibliotēkas zinātne, komunikācija un žurnālistika, optometrija.

*Senāta sēdē klāt bija
MAGDA RIEKSTIŅA*

TO IESAKA STUDENTIEM, KAS NESANĒM REGULĀRU BARĪBU

UNIVERSITĀTES PREČZINĪBAS KATEDRU zinātniskā konference šajā gadā bija veltīta tādiem prečznības aspektiem, kas varētu uzlabot to preču kvalitāti, kurām liela nozīme tautas veselības saglabāšanā.

■ Katedras vadītāja doc. I. Karlsonē referēja par dažādu lauksaimniecības intensifikācijai lietotu inžū iespējām nokļūt pārtikas produktos un to atklāšanas paņēmieniem. Tika konstatēta plānslaņu hromatogrāfijas metožu jutība, un izteikta nozēla par aparātūras nabadzību katedrā, kas liek zinātniskajā un studentu apmācības jomā sadarbīties ar Ķīmijas fakultāti un izmantot Mikrobioloģijas institūta iekārtas.

Citi referāti bija veltīti tautas saimniecībai nozīmīgu pārtikas produktu ražošanas iespējām.

■ Viens no apskatītajiem jautājumiem bija produktu saglabāšanas iespējas. Der atzīmēt katedras pasniedzēju M. Krūzes un L. Bražinskas veiktos pētījumus par produktu atūdeņošanas paņēmieniem, kas ļauj saglabāt produktu uzturvērtību. Citas konservēšanas metodes saistās ar skābuma palielināšanu, kas aizkavē nevēlamas mikrofloras attīstību. Skābuma palielināšanai ir selekcionētas anaerobas kultūras, kas pārstrādā cukurus par skābēm un kā blakus produktus vēl rada B grupas vitamīnus, kuru neraudzētā produktā nav daudz. Tāda ir piena pārstrāde skābpiena produktos, kas tautā iecienīta jau sirmā senatnē, jo atbrīvo pienu no piena cukura, kura izmantošana rada grūtības daudziem cilvēkiem sakarā ar attiecīgo gremošanas fermentu trūkumu.

■ Par turpmākiem nodomiem jogurta ražošanā pastāstīja Gaļas un piena rūpniecības centra vadītājs Dr. I. Šūmaņa kungs, pieminot arī sadarbību ar Mikrobioloģijas institūtu. Žēl, ka konferencē nepiedalījās Dr. V. Ramniece, kura ir produkta "Lacto—1" autore, kas satur aktīvas baktērijas un kuru var izmantot laktobakteriā un bifido-bakteriā vietā disbakteriozes ārstēšanai, tādā kārtā viņas konstruētais produkts ir gan uzturliedzēklis, gan ārstniecības preparāts. Profilaktiskos nolūkos to iesaka studentiem, kas nesāņem regulāru uzturu, kā arī visos gadījumos, kad cilvēki spiesti lietot antibiotikas. Attiecīgi speciālisti pastāstīja arī par tīra piena iegūšanas iespējām, kas noskaidrotas sadarbībā ar Mikrobioloģijas institūtu.

■ Dr. I. Karlsonē un prof. E. Jurēvics pakavējās pie pārtikas likuma, atzīmējot, ka šādi likumi ir visā pasaulē un tie palīdz patērētājiem aizsargāties no bojātiem produktiem un veselībai kaitīgām piedevām. Ķīmijas fakultātes doc. Dr. chem. I. Jākabsonē stāstīja par pārtikas analīžu gatavošanas nodomiem, kuru apmācībā tiks iesaistīti arī prečznības katedras speciālisti. Zināmā mērā Ekonomikas fakultāte tāpēc zaudē prioritāti, jo līdz šim ir uzskatījusi par savu pienākumu nodarboties galvenokārt ar teorētiskām problēmām, kas nepieciešamas akadēmiskās izglītības realizēšanā. Par to liecina atsacīšanās no "business engineering" profila, kas agrāk bija raksturīgs prečznības speciālistiem, un sakarā ar to arī vairs netiek iepirkta attiecīgā aparatūra. Prof. E. Jurēvics atzīmēja Latvijas cukurrūpniecības tehniskās

un ekonomiskās grūtības, kuru pārvarēšanā lielu darbu veic bijušās Lauksaimniecības Akadēmijas izglītību ieguvušie speciālisti, kurus lielā mērā pārstāv arī tagadējais katedras sastāvs.

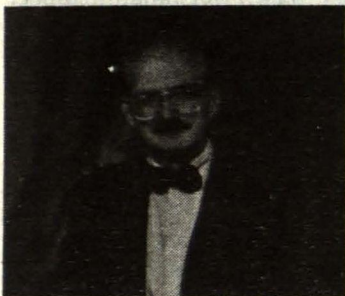
■ Katedras vadītāja Dr. I. Karlsonē un viesi, to skaitā Dr. V. Briedīte no oganizācijas "Glābiet bērnus", diskutēja arī par nepieciešamību kontrolēt pārtikas produktus, kas sliktā kvalitātē tiek iepirkti no Rietumiem. Prof. Dr. med. G. Viitenbergs atzīmēja, ka, uzņemot nekvalitatīvu pārtiku, tieši vienpusīgs uzturs palielina veselības tarucējumu iespējas.

■ Doc. Žīgurs analizēja informāciju, kuru saņemam no ārzemēm iepirkto produktu iepakojumā, kā arī taras piemērotību dažādu pārtikas produktu uzglabāšanai, ievērojot to gāzu caurlaidību un dažādu kaitīgu sastāvdaļu izšķīšanas un iekļūšanas iespējas glabājamā produktā, vērtējot arī taras lomu apkārtējās vides piesārņošanā.

■ Kā patikams moments vērtējams arī labais referātu noformējums tēzēs, kas dažos gadījumos tika izdalīts klausītājiem. Diskusijas un jaunu produktu degustācija turpinājās arī pie kafijas galda, kur prof. M. Pētersone pastāstīja par lauksaimnieciskās ražošanas ipatnībām tajā pirmskara periodā, kad referente vadīja savu fermu, kā arī mācīja bioloģijas un mājturības priekšmetus Kaucminde un citās skolās.

Konferences darbu vērtēja
ILMĀRS SKĀRDS

ua IN MEMORIUM

1994. gada 25. februārī I Meža kapos tuvinieki, kolēģi, draugi un bijušie studenti atvadījās no REIŅA BĒRTUĻA — filoloģijas doktora, ilggadēja (1979 — 1992) Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātes dekāna.

Reiņa Bērtuļa aiziešana — pēkšņa, neapverama, pret dabisku. Tik neiedomājami sāpīga, ka grūti to vārdos izteikt.

Viņš bija laipns, sirsnīgs, godīgs cilvēks. Goda vīrs. Darba vīrs. Viņš prata nest gan darba smagumu, gan arī pāri-

darījuma rūgtumu pacietīgi un ar cieņu.

Ilgus gadus dekāna pienākumus pildot, nācās darīt arī daudz birokrātiski lieka un nevajadzīga, iedziļināties formāli izspīlētās problēmās un ideoloģijas (70./80. gadi!) formulās. Liktenis Reinim Bērtulim tika atvēlējis 56 gadus, un tāpēc šobrīd visvairāk žēl neauglīgās sēdēs, sapulcēs, pārrunās izniekotā laika. Administratīvajos pienākumos aizņemtam, paslīdēja garām Laiks un tika samalta veselība. Tiem upurēts zinātniskais darbs, ko tikai netaisīti vien varēja izdarīt: pētīt lietuviešu — latviešu valodu gramatiskās sakarības.

Toties Reinis Bērtulis bija "mūsu dekāns" — atsaucīgs un saprotošs. Pats studentisks, varbūt pat studentiskāks par vienu otru studentu... Atmiņa glabā fakultātes karnevāla ainas, kad pēc pusnakts pirmo vietu iegūst izcila harēmas skaistule. Maskas krīt, un skaistule, izrādās, ir neviens cits kā dekāns.

Vai arī — ar īsti azartisku prieku tiek dejota polka vai iets rotaļās studentu pulkā. Kur nu vēl solo partija čigānu dziesmai "Dunkai, dunkai..."

Pēdējos divus gadus Reinis Bērtulis strādāja par vieslektoru Greifsvāldes (Vācija) universitātē, tur mācīd vācu studentiem latviešu un lietuviešu valodu. Bija iespēja salīdzināt studiju iespējas un situāciju Vācijā un šeit, Latvijā. Un salīdzinot nevajadzēja kaunēties. "Nekaisisim par daudz sev pelnus uz galvas!" tā pēdējo reizi atvadoties izteiktais palicis prātā kopā ar solījumu uzrakstīt "Izglītībai" kārtīgu rakstu, lai pasargātu fakultātes kolēģus no žurnālistiskas paviršības.

Viņš nāk mums pretim ar smaidu, ar joku, aizmirstas ikdienas rūpes, nokrīt saigums, depresija. Visapkārt ir gaišs starojums — Reiņa Bērtuļa labvēlība...

LU Filoloģijas fakultātes
kolēģu vārdā —
DACE LŪSE

SENĀTS IR MAZPRODUKTĪVS.

Ir Universitāte. Ir Satversme. Ir Studiju Rullis. Ir studenti. Ir mācībspēki. Ir senatori, kas seko, lai iedzīvinātu Satversmi, realizētu Studiju Rulli rakstīto. "UA" redakcijā viesojās godpilni viesi — studenti senatori — Inga France (Fizikas un matemātikas fak. maģistratūras 1. kurss), Inga Dūrīte (Juridiskās fak. 4. kurss), Māris Brasla (Pedagoģijas fak. 5. kurss), Kristīne Sūna (Teoloģijas fak. 3. kurss) un goda viesis — Studiju Informācijas Centra direktors Jānis Stonis, kas piedalījies senatoru meklēšanā laikā, kad pieņēma LU Satversmi. Sākumā viņu bija 10.

"UA" — *Kādēļ tieši jūs un neviens cits? Vai jūs paši pieteicāties, vai jūs atrada vai izvirzīja?*

I. F. — Es neesmu no paša Satversmes sākuma. Mani uzaicināja, un es piekritu nākt Jāņa Stoņa vietā, kad šī sasaukuma senatori jau darbojās.

I. D. — Strādāju jau no pašiem pirmsākumiem — mani ievēlēja tie studenti, kas piedalījās Satversmes apstiprināšanā.

J. S. — Tur bija jābūt 150 studentiem, bet bija apmēram 70. Gan interesenti, gan tie, kas darbojās arod biedrībā un citās studentu organizācijās. Piemēram, bija tāda Jauno tautsaimnieku asociācija: bija arī daži pārstāvji no korporācijām. Pārējie — no dažādām fakultātem.

M. B. — Es esmu no Satversmes sapulces laika, kad mani ievēlēja no fakultātes. Tagad darbojos savas fakultātes Domē.

K. S. — Man liekas, ka es pievienojos vēlāk — pagājušajā gadā, kad fakultātē sākās zināma studentu kustība. Tad arī viena aktivistu grupa mani vienkārši ievēlēja. Es kādu pusgadu (pagājušajā semestrī) darbojos Senātā, bet pēc tam pārtraucu, jo likās bezjēdzīgi tērēt savu laiku.

INGA DŪRĪTE

"UA" — *Kad jūs piekritāt ienemt šo amatu, vai devāties uz Senātu ar savu programmu, idejām un studentu līdzī dotu "problēmu portfeli", kuru vērt vajā lielajā Senātā?*

I. D. — Protams, bija idejas un perspektīvas... Bet tomēr — 10 studenti senatori vieni paši diemžēl neko nespēj izdarīt, jo pārējie ir tik pasīvi, ka iekustināt viņus — tā ir liela problēma.

J. S. — Tad, kad pirmā grupa "atkrita" (tur biju arī es), mēs kopā ar doc. Andžānu "Universitātes Avīzē" ielikām sludinājumu ar aicinājumu uz sapulci. Uz to atnācu es, doc. Andžāns, Inga (France — I. S.).

K. S. — Es gribētu oponēt Ingai (Jur. — I. S.). Domāju, ka studenti pašreiz neko radikāli mainīt nevar, vienīgi sekmēt vispārējo "noiešanu uz grunti" un tad vadības nomainu un kaut kādu pārstrukturēšanu.

Galvenais, kas man šķita apgrūtiņoši senatora darbā, bija tas, ka nav pamatinformācijas, ar kuru doties uz Senāta sēdēm, lai izdarītu balsojumus.

I. D. — Kāpēc? Ir informācija!

K. S. — Jā, bet tā ir "virsūdens" informācija. Es domāju patieso — kuluāru informāciju.

I. D. — Neviens taču speciāli nesniegs šo informāciju. Pašam jāiet pie

MĀRIS BRASLA

K. S. — Man liekas, ka daudz kas ir atkarīgs no senatoru dalījuma. Teiksim, ir savas intereses studentu grupai, un savas — pasniedzēju grupai, un esmu pārliecinājusies, ka pārsvarā šīs intereses ir atšķirīgas.

"UA" — *Ko par to domā pārējie?*

I. D. — Es domāju, ka Kristīnei ir pārāk pesimistisks viedoklis. Pirmkārt jau pašai jāstrādā. Par to kuluāru informāciju — tur vienkārši pašai jāšak kaut ko darīt un jāiet pie cilvēkiem. Piemēram, es esmu studentu komisijā, man ir tiešs kontakts ar savu priekšnieku doc. Andžānu, līdz ar to arī es uzzinu, kas notiek starp pasniedzējiem, un tā arī iegūstu informāciju, ko man vajag.

Ļoti žēl, ka Kristīne nav manā komisijā...

"UA" — *Tātad — kādā komisijā katrs no jums strādā?*

I. D. — Esmu studentu komisijā.

I. F. — Mācību padomē.

M. B. — Es arī esmu studentu komisijā, bet uzskatu, ka pašreiz lielāka nozīme ir nevis šādām komisijām, bet gan tieši fakultāšu Domēm.

Piemēram, Pedagoģijas fakultātē darbojamies patstāvīgi (laikam tāpēc, ka esam tālu no pārējiem). Studentiem fakultātes Domē ir savi priekšlikumi. Piemēram, veidojam mācību programmu.

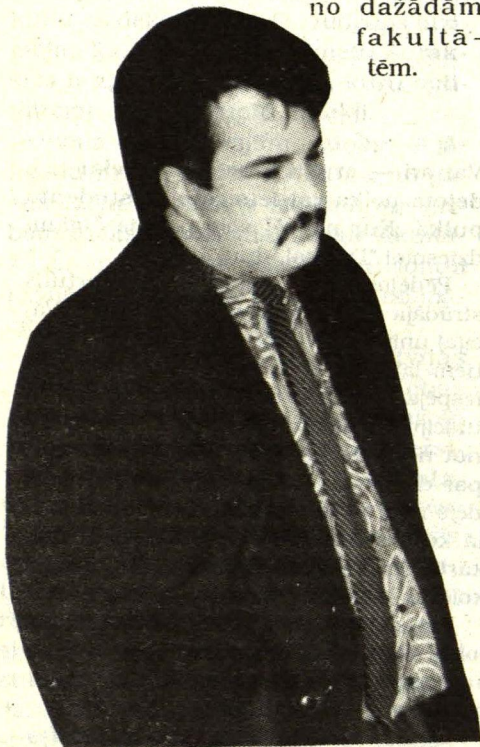
K. S. — Šai ziņā es arī varu piekrist kolēģim, fakultātē visas lietas kārtojam uz vietas.

J. S. — Runājot par to, ka jāstrādā fakultātēs, es gribu pateikt, ka saskatu tur lielas briesmas.

Ja Universitātes vadība uzsāks kaut kādu totālu reorganizāciju, tad tie studenti, kas piedalīsies fakultāšu Domēs un kaut kādā veidā būs saistīti ar reorganizāciju, aizstāvēs nevis studentu, bet fakultāšu intereses. Un tās ne vienmēr sakrītīs. Skaidrs, ka students pašlaik ir "piesiets" pie fakultātes, nevis iestājas Universitātē.

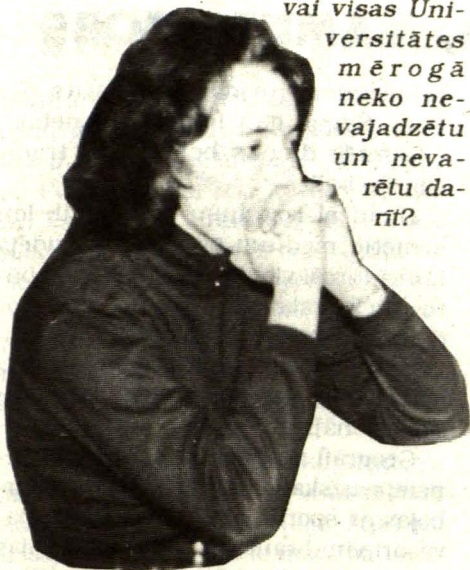
"UA" — *Tas ir lokālā mērogā. Bet*

cilvēkiem, jā-interesējas...

JĀNIS STONIS

vai visas Uni-
versitātes
mērogā
neko ne-
vajadzētu
un neva-
rētu da-
rīt?

INGA FRANCE

I. F. — Lielākajai daļai studentu pašiem trūkst iniciatīvas. Nedrīkst tā.

Vēlos teikt par pašu Senātu. Negribu noņemt atbildību no studentiem par to, ka maz darām, bet ar tādiem darba tempiem un jautājumu izvirzīšanas kārtību, kā to dara senatori mācībspēki, mēs nekad neko nepieņemsim un neko neizvirzīsim.

Ņemot darba kārtību, pirmie jautājumi ir, neteikšu, otršķirīgi, bet... Nevar taču jautājumu, par mācību valodu Universitātē, kam būtu jābūt pirmajā vietā, izskatīt kā ceturto. Tad Senātam parasti pietrūkst laika, un uz beigām atlikušie jautājumi tiek sasteigti. Protams, nevaram iespaidot darba kārtības plānošanu. Tie ir skaļi vārdi, bet es teikšu, ka Senāts ir mazproduktīvs. Tā ir mana pārlicība, un, jo vairāk es tur eju, jo lielāka kļūst šī pārlicība.

"UA" — Vai ir bijis kāds moments, kuru patīkami atcerēties?

J. S. — Jā, bija. Mēs uzlikām veto priekšlikumam par to, ka būtu jāmaksā par atkārtotu eksāmenu likšanu. Tālāk vajadzēja izveidot saskaņošanas komisiju un nākamajā Senāta sēdē izskatīt un apstiprināt ar absolūto balsu vairākumu, bet viss tā arī palika. Tas bija vienīgais jautājums, kas tieši skāra studentus.

"UA" — Vai tagad Senātā tiek apspriesti jautājumi, kas skar studentus? Kas pašlaik ir aktuālākais?

I. D. — Vakar bija Senāta sēde. Vienīgais jautājums, kas daļēji it kā attiecās uz studentiem — noteica bakalaura un maģistra programmu nosaukumus.

"UA" — Bet vai studentiem nav jāinteresējas arī par pārējo? Vai viņiem jānodarbojas tikai ar tiem jautāju-

KO DARA STUDENTI? jeb SĀKUMĀ VIŅU BIJA 10

miem, kas skar tieši viņus pašus?

K. S. — Es gribētu, papildinot savu iepriekš teikto, sacīt: ņemot uz rokas projektu, piemēram, par Universitātes saimnieciskās struktūras pārveidošanu, es nevaru kompetenti spriest par šo jautājumu — tad man vajadzīgs ekspertu spriedums. Es varu runāt tikai par tiem jautājumiem, kuros esmu kompetenta. Citādi iznāk vienkārši manipulācija. Un tāpēc, es domāju, ir jēga veidot savas pārvaldes struktūras fakultātes, jo visi nevar pārrēzēt visu.

"UA" — Kā tiek domāts par jauno maiņu? Vai domājat arī turpmāk saglabāt senatoru vietas?

J. S. — Es domāju, ka tikmēr, kamēr būs Senāts, studentu pārstāvjiem tur būs vietas.

"UA" — No kurienes nāks šie studentu pārstāvji?

J. S. — Kā kuru reizi. Kā gadīsies. Bet agri vai vēlu būs Studentu Padome. Vai tas notiks šogad, vai pēc 10 gadiem, bet būs. Tas ir tāpat kā revolūcija.

"UA" — Varbūt jūs tiem, kas veidos Studentu Padomi, varētu teikt savus novēlējumus; no kādām kļūdām izvairīties, kā strādāt?

M. B. — Vispirms gribu uzsvērt, ka studentiem pašiem trūkst iniciatīvas — viņi nepiedalās pārvaldes darbā.

Tagad tāda situācija — pirmo kursu studenti meklē darbu, vecāko kursu — jau strādā. Visi ir aizņemti ar iztikas pelnīšanu, jo pašreizējie apstākļi nav radīti studēšanai — tās pārvērtīsies par neklātienas mācībām.

Zinot, kā dzīvo studenti, saprotams, ka materiālais nodrošinājums viņiem ir nepietiekams, līdz ar to viņiem neatliek laika piedalīties Universitātes pārvaldes darbā.

"UA" — Kā jūs domājat, cik lielai jābūt stipendijai, lai studentam nebūtu jāuztraucas par iztikas pelnīšanu, lai viņš varētu domāt arī par piedalīšanos augstskolu pārvaldē?

K. S. — Stipendija varētu būt lielāka, vismaz iztikas minimuma apmērā, bet galvenais ir tas, kāda ir valdības, visas sabiedrības un tautas nostādne pret izglītību kā tādu; kādas ir studentu nākotnes izredzes pēc augstskolas beigšanas un diploma saņemšanas. Ja viņš redz tikai bezdarbu, tad atliek tikai rūpēties par ēšanu, dzīvokli un iztiku ģimenei.

J. S. — Šai ziņā es piekritu Kris-

tīnei. Bet par stipendiju — es domāju, ka tādai vispār nevajadzētu būt, bet studentam jāvar paņemt kredītu bankā, zinot, ka pēc tam viņš dabūs normāli atalgotu darbu un varēs atmaksāt parādu. Ja viņš konkrētajā nozarē nevar dabūt darbu, tad varbūt ir vērts to augstskolā slēgt.

K. S. — Bet tad mēs paliekam tikai pie Juridiskās un Ekonomikas fakultātes.

M. B. — Lai saglabātu citas specialitātes, jāmācās par maksu.

"UA" — Kādi pasākumi tiek veikti tieši šobrīd?

J. S. — Pašreiz studentu grupa ir sagatavojusi un iesniegusi Senātā kārtējo lēmuma projektu par

KRISTĪNE SŪNA

Studentu Padomes izveidošanu sāksnā ar 1934. gadā pieņemto Studentu Padomes Satversmi precīzā redakcijā, izņemot dažus punktus.

Tur ir viens jauks punkts, ka Studentu Padome tiek ievēlata neatkarīgi no balsu skaita. Tie varētu būt, piemēram, kaut vai divi cilvēki. Protams, vajadzīgi paraksti, bet tā nav problēma.

Atkarībā no tā, kāda šī programma izveidosies, un zinot cilvēkus, kas to izstrādā, es domāju, ka ātri vien pēc šīs padomes izveidošanas uz Senātu tiks virzīts jauns lēmums par studentu dzīvi Universitātē. Pēc tam jau varētu runāt tālāk.

**Senatoros ieklausījās un jautājumus uzdeva
ILZE BRINKMANE
un ILZE STIKĀNE**

MIRDZOŠAS ACIS, MAMUTA ZOBS

Geogrāfijas fakultāte sagatavo ģeologus, ekonomiskās ģeogrāfijas speciālistus, ģeologus, ģeogrāfijas skolotājus, vides aizsardzības speciālistus, ģeologus, ģeogrāfijas skolotājus, vides aizsardzības darbiniekus. Namā, kurā telpas izskatās diezgan paplukušas, kurš tā vien gaida ja ne kapitālo, tad t. s. kosmētisko remontu, kura gaitēnos redzami interesanti, pagājušo gadu gājuma studentu veidoti stendi par ekskursijām un uzvarām sportā, sastopami jauki un enerģiski studenti — nākošie iepriekš minēto profesiju speciālisti.

Pie kafijas tases satiku Unu, Jāni un Artūru no II kursa, kuri bija tik laipni un sniedza ekspresinterviju starpbrīdī starp lekcijām. Starp citu — kafejnīca fakultātē ir vispopulārākā vieta. Kā teica studenti, uz lek-

cijām nav obligāti jāiet, bet iegriezties kafejnīcā, kur var satikt draugus, ir fakultātes nerakstīts likums. Laikam tāpēc, tā pat kā garderobe, kafejnīca ir tuvākā telpa ārdurvīm.

Artūrs bija viszinošs par svētkiem, ballītēm un citiem pasākumiem, kurus organizē Ģeogrāfijas fakultātē.

Ģeogrāfu dienas ir nedēļa, kad studenti var lasīt lekcijas mācību spēkiem, īpašā "preses konferencē" uzdot viņiem dažāda rakstura jautājumus. Tiek rādīti diapozitīvi un fotogrāfijas no neseniajiem

ceļojumiem un daudz stāstīts par tiem. Šogad gan fotogrāfiju nebija. Ģeogrāfu dienas beidzas ar tradicionālo balli.

Diemžēl izzuduši kādreiz tik ļoti svinētie mediju svētki, kad vidējā kursa (droši vien trešā, bet kā tas būtu pēc bakalaura programmas?) studenti atskaitās par paveikto, jo diplomu vairs nav aiz kalniem un drīz varēs runāt par nopietniem, zinošiem profesionāļiem.

Ģeogrāfi ne tikai ceļo, kā bieži pieņemts uzskatīt, bet arī aktīvi nodarbojas ar sportu. Katru rudeni un pavasari viņi brauc pa kādu no Latvijas upēm. Šoruden tā bija Gauja. Studenti piedalās sporta dienās Ronišos, RTU sporta bāzē.

1993. gada agrā vasarā Ģeogrāfijas

fakultātes studenti kopā ar citiem LU studentiem un mācību spēkiem Sporta izglītības katedras vadītāja J. Melbārda vadībā piedalījās Valmieras stadiona sakopšanā pirms Vispasaulē latviešu Trīs zvaigžņu spēlēm. Kā teica paši studenti, viņiem ir ļoti labas attiecības ar J. Melbārda kungu un obligātā fizikultūra fakultātē ir pozitīva un apsveicama parādība.

Pirms dekāna vēlēšanām Ģeogrāfijas fakultātē tika organizēta studentu aptauja par to, kurus mācībaspēkus viņi uzskata par dekāna vietas cienīgiem un kurus nevēlētos redzēt

UN TICĪBA PĀRMAIŅĀM

fakultātes vadītāja krēslā. Bija divi kandidāti dekāna amatam — doc. J. Jankevics un prof. Ā. Krauklis. Pēc aptaujas rezultātiem izrādījās, ka prof. Ā. Krauklis nav ļoti populārs, par viņu savas balsis nodeva tikai 9 studenti. Par Ģeogrāfijas fakultātes dekānu studenti vislabprātāk gribēja doc. J. Jankevicu. 2. vietā ierindojās pašreizējais dekāns, enerģiskais V. Zelcs, 3. vietā — prof. O. Āboliņš.

Uz jautājumu par to, ko studenti gaida no reformām, kuras vēlas realizēt jaunais dekāns Zelča kungs, studenti ar sajūsmu runāja par drīzumā izveidojamo fakultātes pašpārvaldi. Ģeogrāfijas fakultātes Domē izmaiņas tādas, ka tajā piedalīsies 12 studenti, kuri pārstāvēs visas specialitātes. Balss tiesības gan būs tikai trijiem (nevar taču mācību spēki palikt mazākumā), taču iniciatīva un piedalīšanās debatēs ir katra Domes locekļa tiesības.

Skan zvans, un stāstītāji pa vienam vien nozūd aiz auditoriju durvīm. Kafējnīca paliek tukša. Ar tās apmeklējumu istam celotājam pa nepazīstamu fakultāti nepietiek. Uzzinu, ka tajā atrodas Ģeoloģijas muzejs, kurā ir dažādas tematiskas paleontoloģijas, mineraloģijas, petrogrāfijas kolekcijas. Top kolekcija "Latvijas ģeogrāfija".

Muzejs savas pastāvēšanas laikā vairākas reizes pārveidots. Ģeoloģijas

muzeja darbinieks H. Rudzītis šīs pārkārtošanās nosauca par maziem ugunsgrēkiem, jo visa sistematizācija tiek sajaukta. Pašlaik muzeja darbinieki nodarbojas ar visu materiālu inventarizāciju, kas prasa rūpīgu darbu un daudz laika. Ģeoloģijas muzejā atrodas vākumi, kas sākti jau 20. gs. sākumā. Senākās kolekcijas ir baltvāciešu E. Krausa, B. Dosa, kā arī J. Grestes minerālu vākumi.

Ģeogrāfijas fakultātes studenti un mācību spēki vairākus gadu desmitus ir papildinājuši muzeja krātuvi, vākdami paraugus gan visos Latvijas novados, gan Zviedrijā, Itālijā, Centrālās Eiropas valstīs. Pēdējos gados muzeja darbiniekus iepriecina vecāko un jauno ģeologu (Segliņa, Kropa, Juškēviča kungu), kā arī studentu (piemēram, Baumaņa) dāvinājumi, kas papildina ne tikai muzeja materiālu kolekcijas, bet arī noder Ģeogrāfijas fakultātes studentiem mācību procesā. Speciāla telpa muzejā atvēlēta gan izstādei, gan studentu lekciju norisei ģeoloģijas priekšmetā.

Galvenā fondu glabātāja V. Hodirevas kundze iesaka katram, kas interesējas par ģeoloģiju, atnākt uz muzeju un apskatīt minerālu kolekcijas, seno augu un dzīvnieku fosilijas, un aicina tos, kas zina par Ģeoloģijas muzeja vēsturi un kam ir materiāli par to, informēt muzeju, jo tā darbs vēl ir pašā sākumposmā. Diemžēl muzeja iekārtojums neatbilst pasaules standartam un patiesos ieguvumus grūti pamanīt metāla bundžinās...

Patiešām Ģeogrāfijas fakultāte ietver savā būtībā pretrīkības — drūmas sienas un mirdzošas acis, jūgendstila fasāde un pulēti galdi kafējnīcā, novecojušas sienas avīzes un sporta cienītāji, mamuta zobs, seni kauli un visu ģeogrāfu ticība pārmaiņām.

AIJA ŠULTE
TENA NIGUĻA foto

14. janvārī Ģeogrāfijas fakultātes dekāna amatā Dr. ģeogr. Jāzepu Jankevicu nomainīja Dr. ģeogr. Vitālijs Zelcs. Jau pirms dekāna vēlēšanām bija skaidrs, ka V. Zelča vadībā fakultātē daudz kas tiks mainīts.

INTERVIJA AR JAUNIEVĒLĒTO ĢEOGRĀFIJAS FAKULTĀTES DEKĀNU VITĀLIJU ZELČU

Kādas bija jūsu līdzšinējās darba gaitas?

1975. gadā, pēc studiju beigšanas, valsts sadale norikojā darbā Ģeogrāfijas fakultātē, un man nācās šķirties no institūta VNIIMORGEO Latvijas ģeoloģijas nodalīša kolektīva, kurā es strādāju savus divus pēdējos studiju gadus. Sākumā biju asistents, 1978. gadā kļuva par lektoru fiziskās ģeogrāfijas katedrā. Vēlu, tikai 1993. gadā, ieguva ģeoloģijas doktora grādu kvartārģeoloģijā un ģeomorfoloģijā. Bet tāda jau arī ir ģeozinātņu specifika, ka mēs iegūstam savus grādus relatīvi vēlu, kad jau aiz muguras ir plaša pētījumu pieredze un bieži vien arī gūta atzinība ārzemēs.

Kāpēc jūs nolēmāt kandidēt uz šo amatu?

To darīt man piedāvāja pagājušā gada maijā, vēl pirms es ieguva doktora grādu. Sākumā es kategoriski atteicos, jo vēlējos nodarboties tikai ar zinātnisko un lektora darbu. Mūsu katedra (ģeoloģijas un ģeomorfoloģijas) par kandidātu dekāna amatam izvirzīja profesoru Ādolfu Kraukli. Atgriezies no komandējuma Anglijā un iepazīstinājis ar savu programmu fakultātes pasniedzējus un darbiniekus, viņš konstatēja, ka acimredzot negūs atbalstu. Tāpēc viņš atsauc savu kandidatūru nedēļu pirms vēlēšanām. Mēs abi kopā pārrunājām šo lēmumu, arī to, kādas pārmaiņas būtu nepieciešamas fakultātē. Arī mani tuvākie kolēģi vēlējas, lai es uzņemos šo amatu. Fakultātē nekādas principiālas pārmaiņas nebija notikušas, taču ikdienā bija jūtama nepieciešamība pēc tām. Nepieciešams pārstrādāt bakalaura programmas, padarīt tās mūsdienīgas, dinamiskākas un lietisķākas. Jāpārtrauc vispārējā nenoteiktība, kas valda fakultātē. Daudz jādomā par ģeoloģijas programmu pilnveidošanu. Jāveicina doktora disertāciju izstrādāšana, lai būtu jauni doktori. No tā lielā mērā atkarīgs zinātņu nozares prestižs. Lai ģeogrāfija, ģeoloģija un vides zinātne dotu Latvijai to labumu, ko šīs zinātnes dod citās pasaules valstīs.

(Turpinājums 10. lpp)

(Turpinājums no 9. lpp.)

Kādas reformas jūs veiksiet fakultātē?

Bez šaubām, reformas ir vajadzīgas. To atzīst arī katedru vadītāji. Mēs nesam tikāmi kopīgā sapulcē. Viņi viennozīmīgi atzīst, ka pārmaiņām jābūt, ka nevar turpināt tā kā līdz šim. To atbalsta arī kolektīva lielākā daļa. Taču ir arī bailes zaudēt darbu, bailes no tā, ka būs jāsaģatavo jauni lekciju kursi, jāpārspecializējas, un līdz ar to beigsies "mierīgā" dzīve. Būs lielāka atbildība par izstrādātajām programmām, par savu novirzienu.

Mūsu plāns ir bakalaura studiju četru gadu sadalīšana astoņos mērķtiecīgos semestros. Pirmais studiju gads tiks veltīts vispārējai cilvēka un dabas ģeogrāfijai. Otrais gads tiks veltīts vides ģeogrāfijai un reģionālās attīstības plānošanai. Trešais studiju gads tiks veltīts reģionālajai ģeogrāfijai. Rudens semestri būs pasaules reģionālā ģeogrāfija, pavasara semestri – Latvijas un kaimiņvalstu ģeogrāfija. Ceturtā gada rudens semestris tiks veltīts speciālajām studijām, pavasara semestris – bakalaura darba izstrādāšanai. Speciālo studiju semestri studenti varēs specializēties kādā no iepriekšējos semestros apgūtajām tēmām. Tie studenti, kas domā strādāt skolā, 3. un 4. semestri varētu studēt arī kādā citā fakultātē – bioloģos, pedagogos vai citur. Tad pēc studiju beigšanas viņi būtu ne tikai ģeogrāfijas skolotāji, bet arī attiecīgo priekšmetu skolotāji. Mums jāreķinās ar to, ka daudzi mūsu studenti grib atgriezties laukos, dzimtajā vidē. Ar ģeogrāfa specialitāti vien viņi nevar nodrošināt sev pilnu slodzi lauku skolā, un tāpēc nepieciešams, lai viņi varētu pasniegt vēl kādus priekšmetus.

Prakses, kuras studenti veiks, būs orientētas uz viņu nākamajām darbvietām. Ir iestādes, kuras labprāt jau šinī vasarā pieņemtu kā praktikantus ekonomiskās ģeogrāfijas studentus. Viņi varētu veikt pētījumus par Rīgas pašreizējo funkcionālo attīstību, sociālo parādību kartēšanu.

Pilnīgi šie pārkārtojumi būs tad, ja fakultātes pasniedzēji būs spilgtas individualitātes, ja viņi paaugstinās savu kvalifikāciju un savos pētījumos būs pasaules līmenī. Citādi nekā labs nevar sanākt. Tātad paralēli darbam ar studentiem jānotiek mērķtiecīgai pasniedzēju zinātniskās kvalifikācijas paaugstināšanai. Ja jauni apvārsni pāvērsies pasniedzējam, viņš vairāk spēš dot arī studentiem.

Kā šis izmaiņas skars pašreiz studējošos?

Jā, šis jautājums ir tas, kuru es tīri cilvēciski uztveru kā sāpīgāko. Tas varbūt nav korekti no manas puses teikts, bet šie iepriekšējie gadi, kopš LU ir ie-

guvusi neatkarīgu statusu, mūsu fakultātei ir lielā mērā zaudēto iespēju laiks. Tika saģatavotas bakalaura un maģistra programmas, bet tās vajadzēja veidot radoši. Dienzēl tīri mehāniski tika pārlikts padomju augstskolas studiju plānojums. Atteicās no dažiem kursiem, kuri tieši saistījās ar marksismu – lenīnismu, bet pārējā struktūra un, zināmā mērā, idejiskā bāze praktiski palika tā pati. Katrā zinātņu nozarē ir sava struktūra, un šī struktūra attīstās. Tas jāņem vērā arī pie bakalaura un maģistra programmu plānošanas, bet tas netika pilnībā ievērots. Notika orientācija uz to, kā pasniedzējam būtu vieglāk lasīt kursus. Visvieglāk jau bija palikt pie iepriekšējos gados pierastā, nekā kaut ko pārveidot. Tagad 2., 3. un 4. kursam ir grūti kaut ko izmainīt studiju programmās. Tas saistīts arī ar Universitātes plānošanas specifiku. Iepriekš ir jādod informācija par studiju programmu nākamajam gadam, kas fakultātē netika darīts. Taču daži kursi, bez šaubām, ir jāpārskata. Es nesaprotu, kāpēc ir vajadzīgs tāds kurss kā teorētiskā ģeogrāfija noslēdzošajā studiju gadā, jo ar ģeogrāfijas teoriju mēs praktiski saskaramies katrā lekcijā, katrā priekšmetā. Mainot šā priekšmeta saturu, to varētu pasniegt kā ģeogrāfijas idejas, parādot ģeogrāfijas galvenos virzienus, to attīstību utt. Ir arī daudzas citas acimredzamas nekonsekvences plānojumā. Mums ir kritiski jāpārvērtē tie priekšmeti, ko piedāvā citas fakultātes. Es ar to domāju ķīmiju un fiziku. Klasisko ķīmiju un fiziku augstskolas kursa līmenī, tāpat kā profesionāli sastādīt datorprogrammas, neviens no Ģeogrāfijas fakultātes studentiem nekad neprast. Šīs lekcijas ir tikai vidusskolā gūto klasisko zināšanu atkārtošana, bet mums vajadzīgi šo nozaru lietišķie ar ģeogrāfiju un ģeoloģiju saistītie aspekti. Vecākajiem kursiem mēs varēsim līdzēt, ja mums izdo-

sies pastiprināt viņu iemaņas darbā ar datoriem. Es domāju, ka tas ir ļoti svarīgi, jo citādi mūsu studenti, aizbraucot uz ārzemēm, jūtas diezgan nelāgi. Studentiem jādod iemaņas darbā ar ģeogrāfiskās informācijas sistēmām, digitālo karšu sastādīšanā u. tml.

Ko jūs domājat par fakultāšu apvienošanas projektu?

Tās nebūs tikai manas personīgās domas. Esmu apspriedis šo projektu ar kolēģiem vēl tad, kad nepretendēju uz dekāna amatu. Ja jau ir vēlēšanās savest kārtībā studiju programmas, tad to vieglāk ir izdarīt pasreizējās struktūras ietvaros, jo Universitātes fakultātes ir veidojušās pārsvarā atbilstoši galvenajiem zinātņu virzieniem. Mūsu fakultāti sauc par Ģeogrāfijas, bet tā sevi ietver arī ģeoloģiju. Pareizāks nosaukums būtu Ģeozinātņu jeb Zemes zinātņu fakultāte. Šī ģeozinātņu bloka ietvaros mēs ļoti labi varam pārskatīt un koordinēt studiju programmas, protams, ja vēlamies un dzīve mūs spiež. Ja izveidos lielas fakultātes, un šajās fakultātēs nākošais līmenis būs katedras, tad ģeogrāfija vai ģeoloģija kā vienotas zinātnes praktiski vairs nepastāvēs. Tāpēc, acimredzot, lielajās fakultātēs būs nepieciešamas nodaļas. Man ir piesardzīga attieksme pret fakultāšu apvienošanu. Universitātes vadībai vajadzētu mūs vispirms iepazīstināt ar šīs reformas argumentētu koncepciju. Un, ja argumenti patiešām nosvērsies uz to, ka jaunā "vecā" struktūra ir labāka, bez šaubām, mēs varam uz to pāriet. Mēs it kā gribam atjaunot Universitātes struktūru, kas bija pirms Otrā Pasaules kara, bet kāpēc mēs neatjaunojam Universitātes Satversmi, kas pastāvēja tajā laikā? Kāpēc mēs radījām jaunu Satversmi? Dzīvē bieži gadās, ka viena nekonsekvence rada citas un kopumā iestājas haoss. Labi, ja tas spēš pašorganizēties...

Intervēja KRISTIĀNS MIKELSONS

BAUDA PAR SAVU NAUDU

Tā kā šogad ziemas ekspedīcijas dalībnieku vidū bija arī ārzemnieki, t. i. mēs, tad to dēvēja par starptautisko. Ļoti iespējams, ka sakot: "to nevar izstāstīt, tas ir jāpiedzīvo!", es lietoju daudzviet dzirdētu teicienu, tomēr 360 stundās, kuras mēs tur nodzīvojām, varēja piedzīvot vairāk nekā dažreiz tas izdodas 360 dienās. Šeit nebūs atstāstījuma, šeit būs mozaika.

No 1994. gada 23. janvāra līdz 7. februārim LU Ģeogrāfijas fakultātes trīs studenti un viens pasniedzējs piedalījās kārtējā starpuniversitāšu ziemas zinātniskās pētniecības ekspedīcijā. Līdzšinējās ekspedīcijas noritēja bijušās PSRS teritorijā un tajās piedalījās dažādu augstskolu ģeogrāfijas virzienā strādājošie un studējošie.

STUDENTI DZĪVOJA SOMU ZEMNIEKA MĀJĀ.

Šī gada ziemas ekspedīcijas (divpadsmitās) rīkotāji un saimnieki Sankt-Pēterburgas Universitātes ainavpētniecības un tematiskās kartogrāfijas laboratorija zinātniskās pētniecības mērķu, semināru, kā arī atpūtas vakaru realizēšanai izvēlējās Ģeogrāfijas fakultātes vasaras prakšu bāzi 150 km uz ziemeļiem no Pēterburgas Kuzņečnoje pilsētiņā. Mūsu dzīvesvieta atradās tikai 1 km attālumā no Eiropā lielākās dabīgās saldūdens krātuves Lādogas ezera. Pasniedzēji un zinātnieki (puse no visiem ekspedīcijas dalībniekiem) dzīvoja piecdesmitajos gados celtās vasaras mājiņās. Tām bija koka sienas, tāds pats jumts, toties logi bija nelieli un tikai ar vienu stiklu. Šeit mēs dzīvojām, apkopojām pētījumu rezultātus, diskutējām un skatījāmies diapozitīvus. Studentu mājoklis atšķīrās ar to, ka ēka bija celta pirms vairāk nekā 50 gadiem. Tajā laikā tā bija dzīvojamā māja kādam somu zemniekam. Guļbaļķu, mūsdienās nedaudz pārbūvēta, ar oriģinālu somu būvētu krāsni tā noderēja ne tikai studentu dzīvei, bet šeit notika visi gastronomiskie pasākumi, semināri, atpūtas vakari u. c. sabiedrībai tikamas lietas. Abām mājiņām piemita viena kopīga laba īpašība — tās salīdzinoši ātri varēja piesildīt, kurinot krāsniņas, bet pateicoties labajai istabiņu siltumtvei, mājiņas tikpat strauji atdzīva.

Ingus (II kurss, ģeogrāfs), dzimis Rīgā un dzīvojis galvenokārt tikai Rīgā, par šādiem dzīves apstākļiem kādā atklātības mirkli izmeta: "Neko tādu gan nebiju gaidījis! Esmu pieradis, ka ērtības, kādas nodrošinātas pilsētas apstākļos, ir sastopamas visur. Tāpēc pirmajās dienās bija jāpierod pie ikdieniskās malkas sagādes, gulēšanas tre-

niņtērpā guļammaisā zem divām segām un mazgāšanās pagalmā."

"SNIEGA MAISS", "AMFITEĀTRIS"...

Gaišo dienas daļu mēs pavadījām pārgājienos, sniega segas un apkārtējo ainavu pētījumos. Fakultātes apkārtnē meži un plavas tiek novēroti jau kopš piecdesmitajiem gadiem. Tāpēc daudzi dabas procesi šeit ir sen jau izpētīti. Apkārtējais reljefs, veģetācija un augsnes ir ļoti dažādas. Bieži vien ļoti zīmīgas vietas dabā ieguvušas savus vietvārdus. Par sniega maisu sauc ieplaku, kuru no trim pusēm ieskauj visai stāvas, ar priedēm vai bērziem apaugušas akmeņainas nogāzes, ko sauc par selgām. Šī ieplaka ir atvērta pret Lādogas ezeru. Tieši šāds ģeogrāfiskais novietojums nosaka, ka ziemas mēnešos vēja darbības rezultātā lielākie sniega uzkrājumi veidojas šajā "sniega maisā". Šogad sniega segas biežums te bija aptuveni 65 cm, kas ir par 10 — 15 cm vairāk nekā vidēji jebkurā citā reljefa novietojumā tuvākajā apkārtnē.

Savukārt "Amfiteātris" ir savdabīga lokveida selgas nogāze, kas piekļaujas Lādogas ezera ūdens malai. Gan izmēri, gan pakāpeniski pieaugošais nogāzes slīpums ļautu šādā vietā itin veiksmīgi izvietoties vairākiem simtiem skatītāju, ja tie gribētu nolūkoties uz ūdens malā notiekošo izrādi vai koncertu.

Par "Degušo selgu" sauc piekrastes vai lielāko salu pašas augstākās akmeņainās virsotnes, kurās pēdējos piecos gados noticis ugunsgrēks. Tagad virsotnēs aug nelielas priedītes un atsevišķas sūnu sugas, kā arī kropli bērziņi.

JO MEŽI DEG, JO PRIEDES AUG.

Selgu virsotnēs augsnes sega neveidojas bieža (2 — 5) vai tās nav vispār. Dažviet uz kaļajiem granītiem aug dažas sūnu segas. Taču izrādās, ka pēdējos gados pirogēnie postījumi sekmējuši priežu mežu augšanu. Dabas procesos priedes šajos ģeogrāfiskajos platuma grādos ir pirmās sugas, kas aizpilda tukšumus. Ja mežs dzīvo savu gaitu, tad priežu audzi pēc noteikta perioda (20 — 40 gadiem) nomaina egles, kuras, apēnojot virszemi, neļauj citām augu sugām attīstīties. Rezultātā veidojas egļu monokultūru meži. Ar šādu mežu attīstību nav mierā ne mežsaimnieki, ne biologi, ne tūristi, tāpēc pagaidām netiek veikti īpaši mežu degšanas aizsardzības pasākumi.

LIELAIS ĒDIENS.

Katrs rīts sākās ar rīta tualeti sniegā. Mazgāties ar ūdeni bija riskanti, jo tas sasala dažu minūšu laikā. Lai tautpītu laiku un malku, siltos ēdienus ga-

tavojām tikai divas reizes dienā: no rīta un vakarā. Brokastis parasti bija viens siltais ēdiens un tēja. Visu dienu mēs pavadījām pārgājienā vai citur ārpus mājām. Lai vairāk paveiktu, mēs strādājām līdz tumsai un, atgriezušies bāzē, ar milzīgu nepacietību alkām mazliet atgulties un vairāk kā mazliet paēst. Dežurantu pienākumus parasti pildīja divi studenti, kas dienas laikā gādāja par "Lielo ēdienu", kas nobrieda ap septiņiem vakarā. Vienmēr bija trīs vai pat četri ēdieni, turklāt vienmēr porcijas pārsniedza normālos apstākļos apēdamās pārtikas daudzumu vienā ēdienreizē. "Lielā ēdiena" likvidēšana ļoti bieži beidzās ar pārgurušu un miegainu sakņupušu stāvu sēdēšanu ap vakariņu galdu. Protams, tādu efektu radīja ilgstošā uzturēšanās aukstā un svaigā gaisā un tūlītējā vakariņošanas siltās telpās. Pēc vakariņu rituāla visi ekspedīcijas dalībnieki pulcējās "konferencu zālē" (arī ēdamzālē un deju zālē) uz kārtējo semināru vai diapozitīvu vakaru, kad "ceļojām" pa svelmaino Vidusāziju, savdabīgo ezeru zemi Mongoliju, Taimiru, "kāpām" Elbrusa virsotnē...

ES GRIBU REDZĒT KARĒLIJU VASARĀ.

Divās nedēļās baltais un aukstais Karēlijas klūsums neapnika, vismaz no Latvijas atbraukušajiem. Palika vēl nepastāstīts par ledus plaisāšanu, par lēkšanu no 6 metrus augsta akmens, par pēdējo ciematu Krievijā, par Keksholmas cietoksni, par granīta ieguvī karjeros un sprādzieniem tajos, kā arī par daudziem ikdienas sīkumiem.

Vasarās apkārtējās selgas, salas un ezera līči ir pilni ar tūristiem un atpūtniekiem. Tad uz vienu kvadrātmetru cilvēku blīvums pieaug desmit reizes. Šeit ir acij tikamas ainavas, dabas bagātībām pilni meži, šeit var izirēt laivas un braukt no salas uz salu. Ļoti iespējams, ka šīs ziemas ekspedīcijas iespējama Gunda Karēliju apmeklēs vēlreiz: "Ja ziemā te ir tik skaisti, tad kā te ir vasarā!"

Vasarā aizbraukt uz Karēliju nav nemaz tik sarežģīti un dārgi. Tagad ceļa, visas un pārtikas izdevumi nepārsniedza 20 Ls divās nedēļās. Ja būtu vēlēšanās braukt, tad atliek tikai laicīgi ar Sankt-Pēterburgas Universitātes Ģeogrāfijas fakultāti sarunāt braukšanas laiku un pārējais ir pašu rokās. Papildus informāciju var iegūt Ģeogrāfijas fakultātē pie raksta autora.

INTS MŪRNIĒKS

TIEM, KAS VĒLAS BŪT NE TIKAI GUDRI, BET ARĪ VESELI UN SKAISTI

Ir tādas atziņas, kas nenovecos nekad, piemēram: "Veselā miesā vesels gars". Lai arī cik nolietota neliktos šī frāze, tomēr tajā slēpjas racionāls domas grauds un mūžīga patiesība. Tādēļ piedāvājam lasītājiem sarunu ar Veselības un sporta izglītības katedras vadītāju doc. Jāni Melbārdi par iespējām, ko piedāvā Universitāte saviem studentiem, lai viņi varētu sevi pilnveidot arī fiziski.

—*Vai daudzi Universitātes studenti apmeklē sporta nodarbības?*

—Jā, diezgan daudzi, bet varētu būt arī vairāk. Tādi, kas nodarbojas ar fiziskajām aktivitātēm — apmeklē dienas nodarbības vai arī ir interešu un dažādu sporta veidu sekcijās, sporta meistarības grupās, kopā ir 1900. To skaitā 1200, kas nodarbojas dienas nodarbībās un sporta meistarības grupās, lai iegūtu kredītpunktus.

—*Varbūt jūs varētu pastāstīt detalizētāk, ar kādiem sporta veidiem studentiem ir iespējams nodarboties?*

—Uz šodien mēs piedāvājam izvēlēties astoņus sporta veidus. Iespējams nodarboties ar sporta spēlēm, t.i., basketbolu, volejbolu, rokasbumbu, galda tenisu. Mums ir sava galda tenisa zāle, volejbola zāles Aspazijas bulvārī 5 un Valdemāra ielā, irējam arī basketbola zāli Sporta ielā.

Vēl piedāvājam nodarboties ar slēpošanu un orientēšanos. Ir sava slēpju bāze ar 250 pāriem slēpju, un studentiem, kas dzīvo Burtnieku un Tālivalža ielā, tā būtu ļoti piemērota, lai pēc lekcijām paslēpotu. Turpat blakus ir atklātais basketbo-

la laukums, kuru var izmantot pavasarī.

Pats lielākais ieguvums ir pirms diviem gadiem atgūtais Universitātes stadions, kurā var nodarboties ar vieglatlētiķu, futbolu, atlētisko vingrošanu. Tur ir arī laba trenāžieru zāle.

Var nodarboties arī ar aerobiku — mums ir vairākas zāles šim nodarbībām.

Diemžēl mūsu iespējas krietni samazina, kad zaudējam savu sporta namu Lāčplēša ielā 117. Līdz ar to jāirē zāles volejbolistiem un basketbolistiem.

Studenti var nodarboties arī trenāžieru zālē, kas ir Veselības centrā Aspazijas bulvārī 5, bet tikai rīta nodarbībās — 8.00.

—*Var nākt jebkuras fakultātes studenti?*

—Jā. Obligāta prasība ir Sporta kluba biedra apliecība, kura jāiegādājas Universitātes Sportā, jo pieņemam lēmumu, ka bez maksas izmantot sporta zāles ļausim tikai tiem, kas būs Sporta kluba biedri.

—*Kā var kļūt par Sporta kluba biedru?*

—Ļoti vienkārši. Jāpaņem savs

foto (3X4 cm), jāaiziet uz Aspazijas bulvārī 5, 312. telpu, jāsamaksā 30 santīmi — un apliecība rokā.

—*Kāda ir jaunāko kursu studentu atsauce?*

—Pirmā kursa studenti pašlaik ir aktīvi. Kāpēc? Es domāju, ka tur domas varētu dalīties. Man šķiet, ka viņi vēl nav tik aizņemti, vēl ne-strādā, varbūt mazāk studē. Jauniešu kustīgums, vēlme kaut ko darīt ir liela. Un tieši studiju gadi ir tas laiks, kad jaunieši var sevi parādīt un pilnveidot, jo vēlāk tādas iespējas un gribēšanas nebūs.

—*Vai ir vēl kaut kas līdz galam neatrisināts?*

—Tikai bagātais var atļauties savas sporta bāzes dienas pirmajā pusē turēt tukšas un izmantot tās tikai pēcpusdienā. Diemžēl patlaban fizikālās nodarbības tiek plānotas pārsvarā tikai dienas otrajā pusē. Vairumā fakultāšu sporta nodarbības tiek plānotas kā izvēles priekšmets. Diemžēl ir arī tādas fakultātes, piemēram, Svešvalodu, Ķīmijas, kuras neparedz savos nodarbību sarakstos iespēju studentiem veltīt laiku arī sportam.

Es domāju, ka daudzas profesijas, kuras tiek apgūtas Universitātē, ir tieši saistītas ar sportu. Piemēram, katram juristam būtu jāapgūst cīņas paņēmieni, tāpat kā biologam un ģeogrāfam — orientēšanās, jo tā viņiem ir dzīves nepieciešamība.

ILZE STIKĀNE

SLĒPOŠANAS PRIEKI

Neņemot vērā diezgan lielo aukstumu un snieguni, trešdien, 23. februārī Biķernieku mežā norisinājās kārtējās LU Kausa izcīņas sacensības slēpošanā. Vīriešiem bija jāveic 10 km distance, sievietēm — 5 km.

1. vietu ar rezultātu 30:45 izcīnīja Jānis Freivalds (Ped. fak.).
 2. vietu ar rezultātu 32:05 izcīnīja Artūrs Grīnbergs (Ped. fak.).
 3. vietu ar rezultātu 34:05 izcīnīja Kaspars Dāliņš (VEI fak.).
- Sievietēm pirmais trijnieks izvie-

tojās šādi:

1. vietā Kitija Jurcēna (Ped. fak.) — 18:12
2. vietā Inese Rubīna (Ped. fak.) — 19:16
3. vietā Dace Kauliņa (Ped. fak.) — 19:17

Kopvērtējumā pārliecinoši uzvarēja Pedagoģijas fakultāte. Sacensības visplašāk pārstāvēta tika Ģeogrāfijas fakultāte — piedalījās 26 dalībnieki, lai gan kopvērtējumā tā ierindojās 2. vietā, 3. vietu ieguva Vēstures un filozofijas fakultāte,

kurā slēpošana ir lielā cīņā.

Ziemas dienu ietvaros "Lielās Balvas" izcīņas posmā piedalījās 26 dalībnieki, visvairāk no Pedagoģijas fak. (fakultāšu vērtējumā iegūstot 327 p.) un Ģeogrāfijas fakultāte (kopvērtējumā 240 p.). 3. vietā Filoloģijas fakultāte (42 p.).

Pedagoģijas fakultātes II kursa
studente

INESE RUBĪNA

AR SLĒPĒM UZ GAIZIŅU

Pāri sastingušajiem Talejas ezera ūdeņiem

Reiz kādā saulainā februāra dienā neliela ceļotāju grupiņa devās slēpju pārgājienā uz Gaiziņu. Zem slēpju slieķiem gurkstēja nule kā uzsnīgušais sniegs, ar savu spilgti balto gaismu žilbinot slēpotāju acis, bet garām aizslidēja smagajās kupenās nosligušie egļu zari. Pusdienā, savākuši sausos egļu zarus, viņi turpat sniegā iekūra ugunskuru, pagatavojot tradicionālo tūristu ēdienu — makaronus ar tušoni (tūristu brokastis). Krietni ieturējušies, tie devās tālāk, un kādās mājās pajautāja taisnāko ceļu. Tur to arī parādīja. Pēc kāda brīža ceļotāji attapās mazā, staltu egļu un priežu iežogotā meža pļaviņā. Taka bija izbeigusies. Saule jau bija pazudusi aiz koku galotnēm, un aizvien straujāk satumsa. Atskanēja biedru skarbaiss humors par nakšņošanu zem eglītes. Vadoties pēc kompas, ceļinieki ieslidēja tumšajā mežā un, laužoties cauri krūmu biežņai, rāpodami pāri koku sagāztajiem stumbriem un saknēm, pārvarēdami aizsalušus purvājus, laužās uz priekšu. Apstāties vairs nedrīkstēja, jo palika arvien aukstāks, lai gan braucēji to vairs nejuta. Viņi izkļuva uz meža stīgas, kur tos pārbiedēja ne mazāk pārbiedētā mežzirbe, izsprukdama no pašas kāju apakšas. Klupdami un krīzdami tie iznāca uz ceļa netālu no Gaiziņa jauno tūristu bāzes. Un tikai pēc šāda piedziņojuma, sēžot pie iekurta kamīna, bija patiesi iespējams novērtēt, cik patīkami ir atrasties siltumā ar sausām kājām, zinot, ka nakts nebūs jāpavada pie eglītes. Kaut gan arī tas būtu visnotaļ neaizmirstams pasākums.

Bet vai arī jums pirms ziemas aiziešanas par sliktu nenāktu kāds pārgājieni ar slēpēm, jo kas gan tā par ziemu

bez kārtīgas slēpošanas? Ja jūsu ricībā ir Kārļa Vanaga 1937. gadā izdots "Ceļvedis pa dzimto zemi", tad tajā lasīsiet šādas rindas:

"Viss šis Daugavas—Gaujas augstienes apgabals, ko sauc arī par Vidzemes centrālo jeb Dienvidvidzemes augstieni, ir skaistākais Latvijā: neskaitāmi kalnāji, devīgas rokas izkaisīti ezeriņi, upes, upītes un meži rāda ceļotājam dzimtenes dabas krāšņumu." Tomēr, nenolieciet, pats labākais ir aizbraukt un par visu pārliecināties pašam.

Gaiziņkalns ir Latvijas augstākā virsotne (311,6 m virs jūras līmeņa). Tā kā sniegs šeit turas aptuveni 160 dienas gadā, Gaiziņš ir viena no apmeklētākajām ziemas sporta cienītāju vietām. Lai saglabātu izcilo ainavu, kā arī nodrošinātu pilnvērtīgas atpūtas iespējas, 1957. gadā šeit izveidots Gaiziņkalna dabas parks.

Bet kā tad nokļūt līdz Gaiziņam? Pārgājienam var uzsākt no Madonas pusē (ar vilcienu līdz Pļaviņām tālāk līdz Madonai), cauri Zelgauskas un Dārznieku ciemiem. Šāda maršruta garums ir 15—20 km. Samērā tradicionāls ir brauciens ar slēpēm no Ērgļu dzelzceļa stacijas — aptuveni 25 km garš. Ja iepriekš bijis krietns sals, tad pārgājienam ievērojami atvieglos un saīsinās došanās pāri kādam no ezeriem, kuru šeit pa ceļam netrūkst.

Te, protams, jāatceras visas drošības normas. Pastāv arī daudzas citas iespējas, bet tā lai šoreiz paliek katra slēpotāja radošā izvēle. Pirmā diena paies ceļā, bet otru var veltīt nobraucieniem no Gaiziņa (ir pacēlājs), var veikt pāris radiālus braucienus kalna tuvākajā apkārtnē.

Šeit ir padomājuši par tūristu un atpūtnieku vajadzībām. Neaizmirstamus iespaidus gūsiet, uzkāpjot jaunajā, tieša, vēl nepabeigtajā skatu tornī. Ziemeļu virzienā ieraudzīsiet Kaķiņa ezeru un sešus kilometrus attālo Bākūžu kalnu, bet uz dienvidrietumiem pie pašām kā-

jām iegūlis sniegiem klātais Talejas ezers. Isāk sakot, visnotaļ iespējams skats no Latvijas augstākā punkta. Bet pēc lietderīgi pavadītas sportiskas dienas pilnvērtīgu atpūtu nogurušajiem ceļiniekiem sniegs Gaiziņa jauno tūristu bāze.

Kaut arī Rīgas pievārtē sniegs jau nokūsis, nešaubieties, ka Gaiziņā tā netrūkst.

Kam piegriezīsim vērību Gaiziņkalna apkārtnē? Pa Vestienas ceļu dosimies līdz teiksmam un nostāstiem apvītajam Talejas ezeram, kura dienvidu krastā pie upītes iztekas atrodams 2,2 m augstais Talejas ezera akmens. Latviešu tautas izcelšanās teikas stāsta, ka akmeni šeit atnesis neviens cits kā pats Nelabais, kura nodoms bijis aizdambēt Talejas upīti un noslicināt ciema iedzīvotājus. Nesamais gan bijis tik smags, ka nācies uz brīdi atpūsties. Te arī atnācis rīts, iedziedājies gailis, un jaunais nodoms pajucis.

Gar Sirdskalnu, kas atrodas ezera dienvidu—dienvidaustrumu krastā, atgriezīsimies atpakaļ. Stāvas, mežu ieskaudas takas pāri kalniem un lejām aizvedīs uz Gaiziņu. Šāda maršruta garums varētu būt 10—15 km.

Ne mazāk aizraujošs brauciens apkārt Viešūra (Kaķiņa, Viešu) ezeram. Ličains, ar divām salām, tas izvietojies Gaiziņa piekājē 221 m virs jūras līmeņa. Ezera ziemeļu—ziemeļrietumu krastā apmeklējami Sesku un Puļpu kalni. No to virsotnēm var patiksmīnāties par apkārtnes kalniem un lejām.

Un, ja jums tomēr neiet pie sirds šāda ideja, tad neaizmirstiet, ka arī tepat Rīgas pievārtē ir daudz piemērotu vietu slēpošanai. Tā varētu būt Sigulda ar slavenajām slaloma un slēpotāju trasēm, vai arī Ogres Zilie kalni. Tas varētu būt Milzkalns pie Tukuma vai arī Piejūras Dabas parks starp Vecākiem un Carnikavu, kas izceļas ar lielu kāpu bagātību. Kā saka, dažādām gaumēm un dažādiem stiliem.

Ceļojumā pabija JURIS SMAĻINSKIS

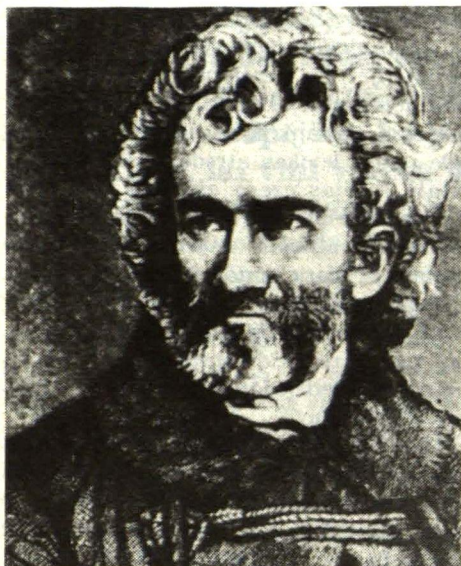
Gaiziņa piekājē

Autora foto

KONKURSS ■ KONKURSS

Atbildes 2. kārtai.

1. Nikolajs Mikluho - Maklajs apceļoja Kanāriju salas, Okeāniju, Maroku. Jaungvineju u. c.

2. I. Repina glezna "Volgas strūdzinieki", 1873.

3. Sv. Solijas katedrāle, celta 1045. —50. g., atrodas Novgorodā.

4. S. Aksakovs ir pasakas "Sār-

tais ziediņš" autors.

5. S. Jeseņins ir uzrakstījis dzēšanas ciklu "Persiešu motīvi".

6. Astrahaņa atrodas uz Volgas, 40 km attālumā no upes ietekas Kaspijās jūrā.

7. A. Puškins bērniņā.

8. Amūra ir ūpe Tālajos Austrumos.

9. Sabulis ir augstvērtīgākais

kažokādas dzīvnieks Sibīrijas mežos.

10. V. Černomirdins ir pašreizējais Krievijas premjerministrs.

Konkursa jautājumi. 3. kārtā — Lielbritānija.

1. No kādas angļu dzimtas cēlies sers Vinstons Čerčils?

2. Kurš tilts pāri Temzai ir vienīgais paceļamais?

3. Kā sauc aizvēsturisku monumantu, kas celts aptuveni pirms 5000 gadiem, kalpojot senajiem Lielbritānijas iedzīvotājiem par kultu vietu?

4. Kā sauc sienu, ko Lielbritānijā uzcēlušī senie romieši pirms aptuveni 1800 gadiem?

5. Kurā muzejā glabājas vaska figūras (Benija Hila, Arnolda Švarcnegera, Elizabetes I u. c.)?

6. Kurā gadā tika nodibināta Glazgovas universitāte?

7. Kas uzrakstījis viduslaiku šedevru "Kenterberijas stāstus"?

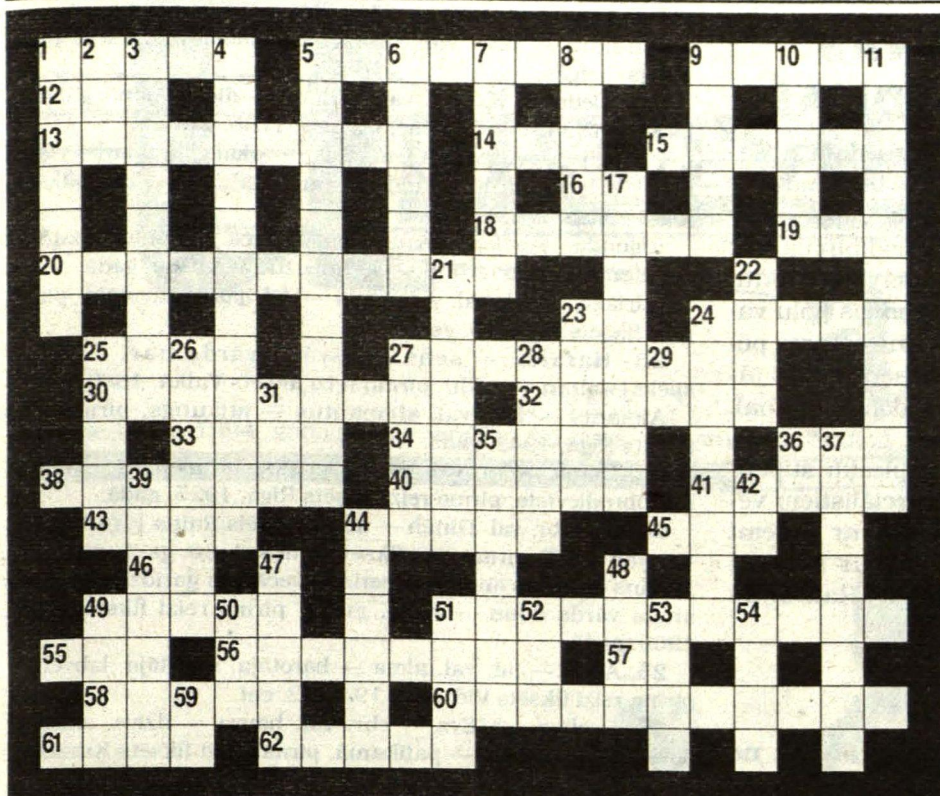
8. No kuras Lielbritānijas pilsētas nāk grupa "Bībli"?

9. Kurā gadā Īrijas republika atdalījās no Lielbritānijas?

10. Kā sauc vienu no visvecākajām Anglijas katedrālēm, kas atrodas Kentas apgabalā, ko sāka celt sv. Augustīns 602. gadā un kurā atrodas Henrija IV un viņa sievas, Navarras Džona un Edvarda (t. s. Melnā prinča) mirstīgās atliekas?

CIENĪJAMIE LASĪTĀJI!

"UA" turpina konkursu. 3. kārtas atbilžu iesniegšanas termiņš ir 20. marts. Atgādinām, ka nav obligāti piedalīties visās piecās konkursa kārtās, bet — *jo vairāk punktu jūs iegūsi, jo lielāka balva jūs gaida. Droši sūtiet (vai nesiet) savas atbildes uz avīzes redakciju Aijai, Raiņa bulv. 19, 110. telpā, Rīgā.*

HORIZONTĀLI:

1. Pilsēta Zviedrijā, Skaraborgas lēnā. 5. Jēzus Kristus mācekļi. 9. Putns. 12. Ūdens ņemšanas vieta. 13. Valsts pārvaldes forma. 14. Saisnās klāt. 15. Nokrišņi. 16. Izsaukšanas vārds. 18. Upe Zemgalē. 19. Veikli. 20. Brūce. 23. Grieķu alfabēta burts. 24. Iedomāta parādība. 25. Franču rakstnieks (1895—1971). 27. Izteiksmes līdzeklis mūzikā, melodijas izrotājums. 30. Sadrumstalots mazos zemes gabalos. 32. Graudzāļu dzimtas augs. 33. Informācijas vienības. 34. Dzelzceļa stacija Cēsu rajonā.

36. Pilsēta Vidzemē. 38. Nogāzes. 40. Latviešu rakstnieks, "Avota" redaktors.*41. Kurināmais. 43. Telpa. 44. Diezgan eksotisks zīdītājs. 45. Dabiska ūdens straume. 46. Nots. 49. Tehniski zīmēt. 51. Samērā jauns sporta veids. 55. Apstrādā (cietu materiālu). 56. Cilvēks, kas piedalās kaut kā izgatavošanā. 57. Personas vietniekvārds. 58. Stabs. 60. Zinātne. 61. Franču rakstnieks, filozofs (1913—1960). 62. Kāda sarežģījuma atrisinājums.

VERTIKĀLI:

1. Burvis. 2. Salikteņu pirmā daļa

AK, ŠIE PROFESORI!

Amerikāņu fiziķis ROBERTS MILIKANS (1868—1953) bija neparasti plāpīgs. Kolēģi par viņu zobošanās un piedāvāja ievest jaunu mērvienību —KANU, ar kura palīdzību varētu mērit runāšanu. Mērvienības tūkstošā daļa MILIKANS apzīmētu plāpīgumu, kurš ir lielāks par vidējo.

Vācu ķīmijas prof. EGONS VIBERGS vērsās pie klausītājiem:

"Un tā, dāmas un kungi, uzsāku mēģinājumus ar hloru. Hlors — indīga gāze. Ja saindēšos, lūdzu izņest mani svaigā gaisā. Saprotais, ar to arī lekcija būs beigusies."

Austriešu filozofs LUDVIGS VITGENŠTEINS (1899—1951) sākumā nodarbojās ar inženierproblēmām un aviāciju. Pēcāk atmata šo nodarbošanos un viņam pat sāka likties, ka minētie jautājumi padara cilvēku mulķīgāku. Viņš no 24 gadu vecuma sāka studēt filozofiju

pie ROBERTA RASELA (1872—1970). Pēc semināra Vitgenšteins pienāk pie Rasela un bez kāda ievada jautā:

"Lūdzu pasakiet, vai esmu pilnīgs idiots, vai nē?"

"Nezinu, kungs," atbild Rasels, pārsteigts par tādu jautājumu. "Bet kādēļ tāds jautājums?"

"Redz, ja būtu pilnīgs idiots, tad no dotos aviācijai, bet, ja nē — filozofijai."

Rasels palūdza neparastajam studentam brīvlaikā uzrakstīt traktātu par brīvo tēmu, pēc kura izlasīšanas tad arī atbildētu uz jautājumu.

Vitgenšteins uzrakstīja. Rasels izlasīja un iesaucās: "Nē, jums nevajag būt par lidotāju!"

Lekcijas Londonas Karaliskajā institūtā ne vienmēr visiem bija saprotamas. Kāds atgadījums bija astronomam ROBERTAM BOLAM (1840—1913). Kāda paziņa, satikusi astronomu, nozē-

ar nozīmi grieķu valodā "māja". 3. Pilsēta Kanādā. 4. Daiļdarba pārveidošana. 5. Sengrieķu filozofs (4. gs. p.m.ē.). 6. Sena valsts Armēnijas kalnienē. 7. Sengrieķu domātājs (6. gs. p.m.ē.). 8. Dzīvnieku ķermeņu daļas. 9. Mehānisms pacelšanai. 10. Riteņa sastāvdaļa. 11. Strauji apgriezties. 17. Ezers Tukuma rajonā. 21. Pilsēta Francijā. 22. Koks. 23. Sitieni ar plaukstu. 24. Uzsvāra pārvirzes mūzikā. 25. Vēsturiski ģeogrāfisks apgabals Grieķijas ZR. 26. Neliels kociņš. 27. Audums. 28. Transporta līdzeklis. 29. Nots. 31. Grieķu alfabēta burts. 35. Sporta sacikstes. 36. Alumīnijs. 37. Zemei vistuvākais kādas orbītas punkts. 39. Strauji, nepārtraukti. 42. Germānijs. 44. Galda piederums. 47. VDR izlūkdienests. 48. Devīze. 49. Dažu ūdenskrātuvju piesātināts sāļūdens. 50. Ezers Ziemeļamerikā. 51. Smilšu veidojums. 52. Grieķu alfabēta burts. 53. Strauji maisīt. 54. Latviešu folkloras grupa. 59. Angļu aktrise (1913—1967).

UA Nr. 10 publicētās JĀNA ZUTERA krustvārdu mīklas atrisinājums:

HORIZONTĀLI:

1. Kalts. 4. "Borodinas". 6. Dahava. 7. Kalifs. 9. Zālamans. 11. Senpjēra. 13. Apavs. 14. Loža. 15. Stāt! 17. Īlens. 20. Sintakse. 21. Sidgunda. 22. Saknes. 23. "Asotes". 25. Stīvēties. 26. Aleja.

VERTIKĀLI:

1. Karavāna. 2. Lode. 3. Sandales. 4. "Bohēma". 5. Stirpa. 6. Dilizanss. 8. Svērtenis. 9. Zīles. 10. Spēle. 11. Svins. 12. Antra. 16. Bankas. 17. Īstenība. 18. Siksnīņa. 19. Agutis. 24. Mēle.

lo, ka nav varējusi noklausīties viņa lekcijas par saules plankumiem. "Tā ir diezgan specifiska tēma," saka astronoms.

"Kā tā — specifiska? Tiklīdz sāks spīdēt saule, tā uzreiz uz manas sejas parādās traipi."

JAUNAS STIPENDIJAS

LU Ārējo sakaru daļa ir saņēmusi sekojošu informāciju: 1. Vispasaules Polonijas koordinācijas centrs nodibināja Itas Kozakēvičas stipendiju fondu, kas piešķir stipendijas poļu valodas, kultūras un vēstures pētījumiem. Interesentiem ir jā-

griežas pie prof. M. Šimaņskas (Latvijas poļu biedrība), tel. 324746 vai 468650.

2. Varvīkes Universitāte (Lielbritānija) piešķir stipendijas studijām maģistratūrā jauniem speciālistiem vecumā līdz 35 gadiem. Sīkāku informāciju var saņemt LU Ārzemju daļā. Pieteikumu anketas var saņemt Soros fondā, Kr. Barona ielā 31, pie Ramonas Gredzenas.

Pieteikumi jāiesniedz līdz 11. 03. 94.

!!! UZMANĪBU!!!

Domājam, ka Rīgas ielās beidzot vajag atvēlēt ne tikai likumīgu, bet arī reālu vietu divriteņu braucējiem.

Tādēļ katru (argumentiem svarīgs arī skaits), kurš par SAVU vai VISĒRTĀKO transportu Rīgā uzskata divriteni, lūdzam zvanīt 461118.

Ja jums ir kāda ideja šīs problēmas risinājumam, vai ja esat gatavi iesaistīties tās atrisināšanā, aicinām uz "ritenisku sanākšanu" š. g. 8. aprīlī plkst. 17.00 Latvijas Universitātes 7. auditorijā.

Lūdzam pieteikties arī tos, kuri pašreiz savu transportu — divriteni nelieto tieši tādēļ, ka tas uz ielas ir nedroši ceļu (vietas) trūkuma dēļ.

ANDREJS VAŽA,
KRISTĪNE ĀBOLIŅA

ua **APSVEICAM VĀRDA DIENĀ!**

FEBRUĀRIS

14. Valentīns — lat. val. valēns — stiprs, vesels, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, 1545. gadā.

15. Alvis — liet. val. al+viltis — cerēt, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, Piebalgā, 1876. gadā.

Olafs —> Olivers — lat. val. oliva — olivas zars — miera simbols; skand. val. olav — senču atvase, dievu bērns, pirmo reizi fiksēts Vidzemē 1441. gadā.

Aloīzs — sens augšvācu vārds al — viss+wisi — gudrs, pirmo reizi fiksēts Balvos, 19. gs. beigās.

16. Jūlija —> Jūlijs —> Jūliuss — grieķu val. iūlos — jauneklis, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, Matišos, 1837. gadā.

Džuljeta —> Jūlija, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1906. gadā.

17. Donats — lat. val. donatus — dāvināts, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1501. gadā.

Konstance — lat. val. constantia — pastāvība, pirmo reizi fiksēts Limbažos, 1857. gadā.

18. Kintija — grieķu mitoloģijā Kynthia — medību dieviete, pirmo reizi fiksēts Dobeles raj., 1969. gadā.

19. Zane —> Zuzanna — ebr. val. šošannā — baltā ūdenslīlija; tēls Raiņa lugā "Pūt, vējiņi!", pirmo reizi fiksēts Vidzemē, Raunā, 1795. gadā.

20. Vitauts — liet. val. išvydo — ieraudzīja+tauta — tauta,

pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1901. gadā.

Smuidra — latv. val. smuidrs, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 19. gs. beigās.

21. Eleonora — ebr. val. Ellinor — dievs mana gaisma, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, Biriņos, 1795. gadā.

22. Ārija —> Ārijs — it. val. aria — vokāls skaņdarbs vienai balsij, tēls Raiņa lugā "Indulis un Ārija", pirmo reizi fiksēts Rīgā, 19. gs. beigās.

Rigonda — salas nosaukums V. Lāča romānā "Pazudusi dzimtene", pirmo reizi fiksēts Limbažu raj., 1969. gadā.

Adriāns — lat. val. Adriānus — Adrijas iedzīvotājs, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 19. gs. beigās.

23. Haralds — sens augšvācu vārds hari — kara-spēks+waltan — valdīt, pirmo reizi fiksēts Valkā, 1880. gadā.

Almants — liet. val. al+mantus — atjautīgs, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1942. gadā.

24. Diāna — lat. val. dievišķīgi skaists, medību un nakts burvību dieviete, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1925. gadā.

Dina — ebr. val. Dināh — atriebtā; tēls Raiņa lugā "Jāzeps un viņa brāļi", pirmo reizi fiksēts Alūksnē, 20. gs. 1. cet.

Dins — vidus angļu v. deene — vecākais garīdznieks; sens angļu vārds denu — telejs, grava, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1969. gadā.

25. Alma — lat. val. alma — barotāja, svētītāja, labvēlīgā, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, 19. gs. 2. cet.

26. Evelīna —> Eva — ebr. val. havva — dzīve, dzīvības devēja, ķeltu Eiblin — patīkamā, pirmo reizi fiksēts Kurzemē, Krotē, 1849. gadā.

Mētra — latv. val. mētra, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, 19. gs. beigās.

27. Līvija — lat. val. Lībijas iedzīvotājs, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, Jaunpiebalgā, 1895. gadā.

Liva —> Līvija, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1461. gadā.

Andra —> Andris —> Andrejs — grieķu val. andreios — vīrišķīgs, drosmīgs, pirmo reizi fiksēts Tukumā, 1969. gadā.

28. Skaidrite —> Skaidra — latv. val. skaidrs, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, Matišos, 19. gs.

Justs — lat. val. iustus — taisnīgs, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1615. gadā.

MARTS

1. Ivars — sens skand. vārds Ivar — loka šāvējs, pirmo reizi fiksēts Vidzemē, 1896. gadā.

Ilgvars — latv. val. ilgi+varēt(?) , pirmo reizi fiksēts Rīgā, 1922. gadā.

2. Lavīze —> Luīze, pirmo reizi fiksēts Zemgalē, Lielplatonē, 1787. gadā.

Laila — sāmu cilmes(?) , armēņu, tadžiku, uzbeku val. Lailī — naksnīgā, pirmo reizi fiksēts Rīgā, 19. gs. beigās.

"Universitātes Avīze"

Redaktore Ilze BRINKMANE

Tekstu rediģē: Ginta LUKŠEVICA, Linda VAITS

Tekstu ievada: Ilze un Vija STIKĀNES

Ar datoru "Macintosh SE" tekstu saliek: Ilmārs LAUBERTS

Komercfautājumus kārtō Aldis ZELMENIS

Adrese: Raiņa bulv. 19, 110. telpa, Rīga, LV-1586

Tālrunis: 222944

"UA" iespiesta firmā "Druka" Jelgavā, Raiņa ielā 27

Reģistrācijas apliecības Nr. 535

Laikraksts iznāk divas reizes mēnesī.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta. Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.